



İÇ DENETİM BİRİMİ BAŞKANLIĞI



ÖZEL ÖĞRENCİ BARINMA HİZMETLERİ SÜRECİ

(Danışmanlık Raporu)

İÇ DENETÇİ

Özgür KAYA, 1722

GÖZETİM SORUMLUSU

Şener GÖNÜLAÇAR, 1128

Rapor No ve Tarihi

2018/8 - 19.04.2019

Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Süreci

(Danışmanlık Raporu)

Raporun Tarih ve Sayısı

19.04.2019 – 2018/8

İç Denetçi

Özgür KAYA, 1722

Gözetim Sorumlusu

Şener GÖNÜLAÇAR, 1128

İç Denetim Birimi Başkanı

Özgür KALKAN, 4170

İÇİNDEKİLER

| | | |
|---|--|----|
| ● | 1. GİRİŞ | 7 |
| ● | 2. DANIŞMANLIK FAALİYETİNİN AMAÇ VE KAPSAMI | 9 |
| ● | 3. YÖNTEM | 10 |
| ● | 4. ÖZEL ÖĞRENCİ BARINMA HİZMETLERİ | 12 |
| | 4.1. Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Yasal Düzenlemeler | 12 |
| | 4.2. Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Genel Veriler | 14 |
| ● | 5. TESPİT, DEĞERLENDİRME ve BULGULAR | 16 |
| | 5.1. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Veren Kurumlarla İlgili Gözlem ve Değerlendirmeler | 16 |
| | 5.1.1. Yangın Sistemi Yönetimi | 17 |
| | 5.1.2. Yangın Tehlikesi Yönetimi ve Elektrik Tesisatı | 19 |
| | 5.1.3. Acil Durum Yönetimi | 21 |
| | 5.1.4. Gıda Güvenliği Yönetimi | 23 |
| | 5.1.5. Isı Odası / Kazan Dairesi | 25 |
| | 5.1.6. Jeneratör Odası | 27 |
| | 5.1.7. Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları | 28 |
| | 5.1.8. Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları | 30 |
| | 5.1.9. Yönetim Hizmetleri -1 | 32 |
| | 5.1.10. Yönetim Hizmetleri -2 | 34 |
| | 5.1.11. Asansör | 36 |
| | 5.1.13. Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlarla İlgili Genel Görünüm | 37 |
| | 5.2. Özel Barınma Hizmetlerine İlişkin Öğrenci Memnuniyet Durumları | 38 |
| | 5.3. Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliğine İlişkin Yönetici Görüşleri | 39 |
| ● | 6. SONUÇ VE ÖNERİLER | 45 |
| ● | 7. EKLER | 47 |

TABLOLAR VE GRAFİKLER

| | |
|--|----|
| ● Tablo 1: Türkiye Geneli Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Veren Kurum İle Kurumlarda Barınan Öğrenci Sayıları | 14 |
| ● Tablo 2: İller Bazında Kurum Kapasiteleri ve Öğrenci Sayıları İle Kurumların Doluluk Oranları | 15 |
| ● Grafik 1: Örneklem Seçilen İller ve Kurum Sayıları..... | 10 |
| ● Grafik 2: Kurum Türü..... | 11 |
| ● Grafik 3: Kurum Seviyesi..... | 11 |
| ● Grafik 4: Yangın Sistemi Yönetimi..... | 17 |
| ● Grafik 5: Yangın Tehlikesi Yönetimi ve Elektrik Tesisatı..... | 19 |
| ● Grafik 6: Acil Durum Yönetimi | 21 |
| ● Grafik 7: Gıda Güvenliği Yönetimi..... | 23 |
| ● Grafik 8: Isı Odası ve Kazan Dairesi | 25 |
| ● Grafik 9: Jeneratör Odası | 27 |
| ● Grafik 10: Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları..... | 28 |
| ● Grafik 11: Genel Fiziki Şartların Yönetimi | 30 |
| ● Grafik 12: Yönetim Hizmetleri -1 | 32 |
| ● Grafik 13: Yönetim Hizmetleri -2 | 34 |
| ● Grafik 14: Asansör..... | 36 |
| ● Grafik 15: Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Genel Görünüm | 37 |

YÖNETİCİ ÖZETİ

2018 yılı İç Denetim Programı kapsamında yer alan “Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri” sürecine ilişkin danışmanlık faaliyeti kapsamında ulaşılan tespit ve değerlendirmeler şunlardır:

- Yangın sistemi yönetimi, yangın tehlikesi yönetimi ve elektrik tesisatı ile ilgili özel barınma hizmeti veren kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeler kullanılmasında, Yönetmelik hükümlerine uygun davranılması gerekmektedir. Kurumun büyüklüğüne, konaklayan öğrenci sayısına, kullanılan eşyaların fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve yurttaki bulunabilecek azami kişi sayısına göre, yurttaki etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile yangın algılama (dedektörleri) ve alarm sistemleri bulundurulmalıdır. Kurumların bağımsız kaçış, çıkış ve merdivenler ile yangınla ilgili bütün özel düzenlemelerin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olması esastır. Kurumların mescit/ibadethane, kütüphane ve dinlenme odaları dışında kalan bölümlerinin zemininde halı ve benzeri yanıcı malzeme kullanılmamalıdır. Yönetmelik gereği halı kullanılmasına izin verilen yerlerde halının kapladığı alan bakımından bir standart belirlenerek yazı ile kurumlara duyurulmalıdır.
- Acil durum yönetimi ile ilgili acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmamalı ve herhangi bir tehlike durumunda, bütün öğrencilerin derhal ve güvenli bir şekilde kurumu terk edebilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Acil durum tahliye planları doğrultusunda acil durum (yangın, deprem vb) tatbikatları (uygulaması) yapılmalıdır.
- Genel fiziki şartların yönetimi ile ilgili onaya bağlanmadan yapılan yerleşim planındaki değişikliklerle ilgili gerekli işlemler yapılmalıdır.
- Özel barınma hizmetleri veren kurumları ilgilendiren çok çeşitli yasal düzenlemeler yer aldığından dolayı, kurumlara rehberlik etmek amacıyla bilgilendirici el kitabı ya da bir rehber hazırlanması kurumlar için yol gösterici olacaktır.
- Tüm barınma hizmetleri sunan kurumlar için ortak bir “Denetim Standardı” olmadığından kurumların farklı denetim kriterlerinde denetlenmesine ve denetim sonu farklı yaptırımların uygulanmasına neden olmaktadır.
- Yönetmelikte, özel barınma hizmeti veren kurumlarda öğrencilerin can ve mal güvenliğine ilişkin belirlenen risklerin sınıflandırılarak yaptırımların çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Özel barınma hizmeti veren kurumlarla ilgili belirlenen denetim standartlarına göre, kurumlarda yaşanan eksikliklerin giderilebilmesi için rehberlik ve denetim süreci eksiksiz olarak işletilmelidir.
- Öncelikle tüm kamu görevlileri ve öğrenciler olmak üzere toplumun tüm kesimlerine verilecek, yangın önleme ve söndürme ile diğer sivil savunma tedbirlerine ilişkin eğitimlerde standart ve güncel bir eğitim programının uygulanması, afet, yangın vb. kriz durumları öncesi ve sonrasına ilişkin tedbirlerin etkin uygulanmasına da katkıda bulunacaktır.

1. GİRİŞ

Müsteşarlık Makamının 22/03/2018 tarihli ve E.5994702 sayılı Onayı ile 2018 yılı İç Denetim Programı kapsamında yer alan "Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri" sürecine ilişkin danışmanlık faaliyeti, iç denetim standartları, iç denetim yöntem ve teknikleri ile mevzuatta yer alan esaslar dikkate alınarak yapılmıştır.

Eğitimle ilgili yeni yaklaşımlar, eğitimi, öğrencinin okulda geçirdiği zamanla sınırlı saymamaktadır. Eğitim, öğrencinin okulda ve okul dışında geçirdiği zaman ve ortamlarda sürdürülebilir etkinliklerin tümünü kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda eğitim-öğretim ortamları bina ve fiziksel etmenlerle sınırlanamaz. Eğitim-öğretim ortamları okul içindeki ilişkiler, sosyal ve duygusal güvenlik, aidiyet hissi, barınma ortamları, farklılıklara saygı gibi çocuğun iyi olma halini etkileyen bütün etmenleri kapsar.¹ Bu bakımdan eğitim sürecinin bir bütün olarak daha sağlıklı işleminde, eğitim kurumları yanında öğrencilerin barındığı ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencilerine sunulan barınma hizmeti ile diğer hizmetlerin eğitim sürecinin devamı olarak düşünülmesi gereklidir. O halde eğitim kurumlarının sağlıklı, güvenli ve yeterli olması kadar; öğrencilerin sosyal/toplumsal becerilerini geliştirmeye elverişli, diğer eğitsel amaçları gerçekleştirmeye uygun öğrenci barınma hizmetlerinin elverişli koşullarda karşılanması önemlidir.

Türkiye'nin örgün eğitim sistemi; okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak kademelendirilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu 12 yıllık zorunlu eğitim-öğretimi ailelerinin yanında tamamlamaktadırlar. Bir kısmı ise yerleşim yerlerinin dağınık olması, sosyal ve ekonomik nedenler, ailevi nedenler gibi gerekçelerle yatılı olarak eğitim-öğretim görmektedirler. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak bakımından Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin parasız/burslu yatılı okumalarına imkân sağlamak üzere, resmi okul/kurum bünyesinde okul pansiyonları açılmıştır. Diğer yandan parasız yatılı ortaokullar ile taşınabilir eğitim de eğitimde fırsat eşitliğini sağlamanın bir aracı olarak devam etmektedirler. Kamusal barınma hizmetleri yanında her kademedeki öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların açılmasına ve işletilmesine de imkân tanınmıştır. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile "Her kademedeki öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların açılması, devri, nakli ve kapatılmasıyla ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,..." görev ve yetkisi Millî Eğitim Bakanlığına verilmiştir.

Öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların beklenen düzeyde kaliteli hizmet vermesi ve eğitim-öğretimden beklenen hedeflere ulaşması için en temel şartlardan biri güvenli bir barınma ortamının varlığıdır. Bu bakımdan gerek okulların verimliliği ve etkililiği, gerekse öğrencilerin başarısı ve gelişimi açısından güvenli ve düzenli bir öğrenme ve barınma ortamının oluşturulması temel koşullardan biri olarak

1- Eğitim İzleme Raporu (ERG), 2016-2017, s. 102.

görülmektedir.² Güvenli eğitim ve barınma ortamının sağlanması ile öğrenciler kendilerini fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan iyi hissedecekler, korku ve kaygı duymayacaklar, özgür düşünebilecekler ve huzurlu bir iklimde eğitim-öğretim ve barınma ihtiyaçlarını giderebileceklerdir. Aksi halde pek çok araştırmacının da belirttiği gibi öğrenciler, kendilerini güvende hissetmedikleri durumlarda; öğrenme etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştiremeyecek, özgür ve eleştirel düşünen bireyler yetişmeyecektir.

Barınma hizmetlerinin sunulduğu yurt, pansiyon ve benzeri kurumların güvenlik sorunları, psikolojik, sosyolojik durumlardan kaynaklandığı gibi yangın ve deprem gibi olağanüstü durumlar ile kurum binalarının fiziksel yapılarının yetersiz olduğu durumlardan da kaynaklanabilmektedir. Genellikle elektrik tesisatının standartlara uymaması, koruyucu bilgi ve levhaların bulunmaması, yangın ve deprem gibi acil durumlara karşı önlem alınmaması, çocuğun duygusal ve psikolojik yönden istismarı güvenlik sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim 2016 yılında Adana'nın Aladağ ilçesinde bir kız öğrenci yurdunda çıkan yangın sonucunda, 11 öğrenci ve bir eğitimci hayatını kaybetmiştir. Bu bakımdan benzer acıların bir kez daha yaşanmaması için gereken tedbirlerin alınması ve eğitim ve barınma haklarının tüm öğrenciler için güvence altına alınması son derece hayati bir öneme sahiptir.

Türkiye genelinde özel öğrenci barınma hizmeti veren toplam 4.495 kurum ve bu kurumlarda toplam 182.683 öğrenci barınmaktadır. Bu kurumlardan 552'si ortaokul, 1720'si ortaöğretim kurumları olmak üzere toplam **2.272** adet yükseköğrenim öncesi yurt ve 21 adet pansiyon bulunmaktadır. Ayrıca 1.936 adet yükseköğrenim yurdu, 85 adet apart, 178 adet pansiyon ve 3 adet stüdyo daire olmak üzere toplam **2.202** adet yükseköğretim öğrencilerine barınma hizmeti veren kurum bulunmaktadır.³ Yükseköğrenim öncesi özel öğrenci barınma hizmeti veren kurumların doluluk oranlarının %50'nin altında kaldığı görülmektedir.

2- 19. Millî Eğitim Şurası

3- Veriler, 12 Aralık 2018 tarihine aittir.

2. DANIŞMANLIK FAALİYETİNİN AMAÇ VE KAPSAMI

Danışmanlık faaliyetinin amacı;

01

Özel öğrenci barınma hizmetleriyle ilgili yapılan son yasal düzenlemeler de dikkate alınarak, ortaokul, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumları öğrencilerine barınma hizmetlerini sunmak amacıyla açılan ve işletilen öğrenci yurtları ve öğrenci pansiyonları ile ilgili durum değerlendirmesi yapılacaktır. Yapılacak değerlendirme sonucunda karşılaşılabilecek olası güvenlik riskleri belirlenerek bu güvenlik risklerine karşı mevcut kontrol faaliyetlerinin yeterlilik durumları değerlendirilecek ve kontrollerdeki muhtemel eksikliklerin nasıl giderileceği hususları analiz edilecektir.

02

Öğrencilerin özel yurt ve pansiyon hizmetlerinden memnuniyet düzeyleri ölçülerek olası sorunlar ve çözüm yolları belirlenecektir.

03

2017 yılında yapılan yasal düzenlemeler ile Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki etkileri belirlenerek, yeni Yönetmelikte yer alan düzenlemelerin tasarım ve uygulama aşamasındaki etkileri değerlendirilecektir.

Danışmanlık faaliyeti, Türkiye genelinde ortaokul, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere öğrenim dönemlerinde barınma hizmetleri sunmak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılıp işletilen öğrenci yurdu ve öğrenci pansiyonuna ilişkin süreci kapsamaktadır. Ortaokul, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere öğrenim dönemlerinde barınma hizmetleri sunmak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılıp işletilen öğrenci yurdu ve öğrenci pansiyonu dışında barınma hizmeti veren kurumlar kaynak kısıtı nedeniyle kapsam dışında bırakılmıştır.

3. YÖNTEM

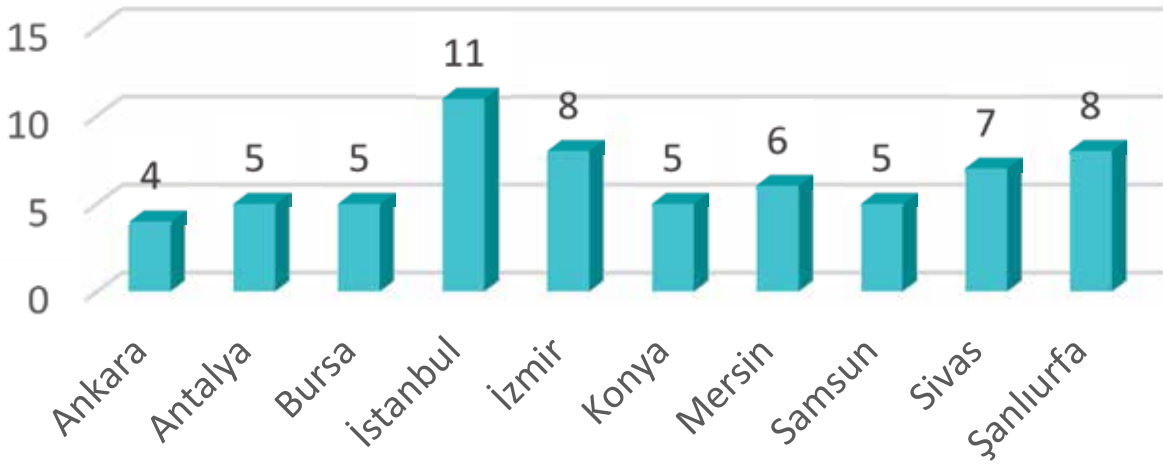
2018 yılı İç Denetim Programı uyarınca danışmanlık faaliyetine 23/03/2018 tarihinde başlanmıştır.

Danışmanlık faaliyetinde, literatür taraması, doküman analizi, anket ve kontrol formu ve nicel araştırma tekniklerinden betimsel yöntem kullanılmıştır.

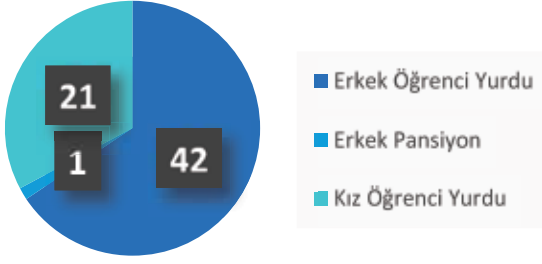
Danışmanlık faaliyetine, öncelikle görev süre planı hazırlanarak başlanmış ve ön çalışmalar ile devam edilmiştir. Ön çalışma kapsamında, literatür taraması yapılmış, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ve ilgili dairesi ile görüşülerek bilgi alınmıştır. Bu kapsamda Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne gidilerek özel barınma hizmeti veren kurumların bağlı olduğu şube müdürlüğü çalışanları ile görüşülerek süreç hakkında bilgi toplanmıştır.

Ön çalışma kapsamında elde edilen bilgiler, yapılan çalışmalar ve mevzuatta yer alan hükümler değerlendirilerek özel barınma hizmeti veren kurumlarla ilgili kontrol formu oluşturmuştur.

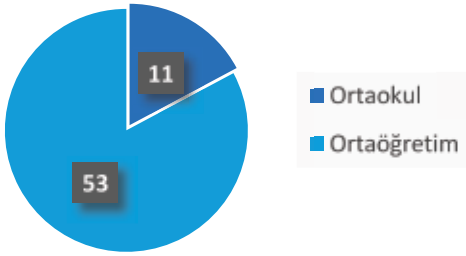
Grafik 1: Örneklem Seçilen İller ve Kurum Sayıları



Danışmanlık faaliyeti kapsamında, 10 ilde toplam 64 özel barınma hizmeti veren kurum örneklem olarak seçilmiştir.

Grafik 2: Kurum Türü

Örneklem olarak seçilen kurumlardan 21'i kız öğrenci yurdu, 42'si erkek öğrenci yurdu ve 1'i erkek öğrenci pansiyonundan oluşmaktadır.

Grafik 3: Kurum Seviyesi

Örneklem olarak seçilen kurumlardan 11'i ortaokul, 53'ü ortaöğretim seviyesindedir.

Örneklem olarak seçilen illerde kontrol formunun uygulanması için bakanlık merkez teşkilatı ve 1 ve 6 Akşam Sanat Okullarında görevli öğretmen ve personel görevlendirilmiştir. Ayrıca danışmanlık faaliyetinin işyeri sağlığı ile özel öğretim kurumları konularını da içermesi nedeniyle illerde görevli bulunan bir işyeri sağlığı uzmanı ile bir özel öğretim kurumları şube müdürünün (ya da konunun uzmanı olan birinin) görevlendirilmesi temin edilmiştir. İllerde seçilen kurumlarda yerinde gözlem ve incelemelerde bulunularak ekteki kontrol formunda yer alan kontrol testleri test edilmiştir. SPSS programından faydalanarak kontrol testlerinden elde edilen grafik ve tablolar analiz edilmiştir.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 10.10.2018 tarihli ve E.18915195 sayılı yazısı ile 24 Mart 1950 tarihli ve 5661 sayılı Yükseköğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun'da düzenlemeler ile Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin öğrenci ve özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki etkilerinin hizmet alıcılar ve hizmet sunanlar açısından tasarım ve uygulama analizinin yapılması, düzenlemeler ile getirilen hükümlerin uygulama alanında gerçekleştirdiği etkilerin tespiti ve değerlendirilmesinin yararlı olacağı ifade edilerek 2018 yılı İç Denetim Programına alınmasının yararlı olacağı bildirilmiştir. Saha çalışması devam ederken tarafımıza iletilen yazının, iç denetim konusu ile ilintili olması nedeniyle barınma hizmeti veren kurumlarda kalan öğrencilerin memnuniyet durumunu belirlemek amacıyla öğrencilere uygulanmak üzere anket formu hazırlanmıştır. Öte yandan yeni değişikliklerin etkilerini ölçmek amacıyla yöneticiler için anket ve değerlendirme formu oluşturulmuştur. Öğrenci ve yöneticilere yönelik hazırlanan anket formları Ankara, İzmir ve Şanlıurfa illerinde uygulanarak sonuçları SPSS programında analiz edilmiştir.

4. ÖZEL ÖĞRENCİ BARINMA HİZMETLERİ

4.1. Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Yasal Düzenlemeler

1950 tarih ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanununun "Gerçek ve tüzelkişiler tarafından yemekli ve yemeksiz öğrenci yurtları ve buna benzer kurumlar açılması ve işletilmesi Milli Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu gibi yurt ve kurumları tesbit edeceği esaslara göre denetler." hükmü gereğince tüm özel öğrenci barınma hizmeti veren yerlerin iş ve işlemleri Millî Eğitim Bakanlığınca yürütülmektedir.

662 sayılı KHK çıkarılmadan önce özel öğrenci yurtları, Ortaöğretim Yurtlar ve Burslar Daire Başkanlığına bağlıydı. 652 sayılı KHK'ya, 662 sayılı KHK ile şu ek fıkra eklenmiştir: "(Ek: 11/10/2011 - KHK - 662/78 md.) Her kademedeki öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların açılması, devri, nakli ve kapatılmasıyla ilgili esasları belirlemek ve denetlemek." Böylece yurt, pansiyon ve benzeri kurumların açılması, devri, nakli ve kapatılmasıyla ilgili esasları belirlemek ve denetlemek görevi Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu çerçevede, 5661 sayılı Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu Kararıyla çıkarılan Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliği 3/12/2004 tarihli ve 25659 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 25.08.2011 tarihli 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, 02.12.2016 tarihinde yapılan değişiklikle de söz konusu bu yurtların/kurumların açılması ve işletilmesi izninin yanı sıra çalışma ruhsatı verme yetkisinin de Millî Eğitim Bakanlığına verileceği belirlenmiştir. Öte yandan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin adı 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK ile "Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" şeklinde değiştirilmiştir. Kapsamlı değişiklikler getiren yeni yönetmelik 06.05.2017 tarih ve 30058 sayılı Resmi Gazete'de Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği adıyla yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 22/1/2018 tarihli ve 2018/11277 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin birçok maddesinde değişiklik ve ek yapılarak 16/3/2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliğine göre, kurumların denetimlerine ilişkin olarak şu hükümler yer almaktadır: "Kurumların denetimleri öğretim yılı içinde en az iki kez yapılır. Kurumların denetimleri, mülki idare amirlerinin görevlendireceği en az iki kişiden oluşan ekiplerce yapılır. Bu ekipler; il millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında şube müdürü veya resmi bir ortaöğretim kurumu müdüründen oluşur. Yükseköğretim kurumlarınca açılan ve işletilen kurumlar, her öğretim yılı başında alınan Bakanlık onayı doğrultusunda, Bakanlık adına Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının denetim elemanlarınca da denetlenebilir. Teftiş Kurulu Başkanlığı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, il veya ilçe millî eğitim müdürleri ile mülki idare amirlerinin kurumları denetim yetkileri ile kamu tüzel kişilerinin ilgili mevzuatında yer alan denetim yetkileri saklıdır. Kurum binalarında ilgili kurum ve kuruluşlarca yapılan yangın, elektrik, su ve gaz tesisatlarının kontrolleri sonucu düzenlenen raporlarda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için

valilikçe kuruma gerekli ikaz yapılarak süre verilir. Eksikliklerin, öğrencilerin barınması esnasında can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmesi durumunda valilikçe gerekli tedbirler alınarak eksiklikler giderilinceye kadar kurumun barınma hizmeti vermesi geçici olarak durdurulur. Üç ay içinde eksikliklerin giderilmemesi halinde 42 nci madde hükümlerine göre (Kurum açma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali ve idari para cezaları) işlem yapılır."

Böylece özel öğrenci barınma hizmeti veren kurumların denetimi; gerekli görüldüğünde Millî Eğitim Bakanlığınca ve mülki idare amirleri tarafından yılda iki defa denetlenmek suretiyle iki şekilde denetimin yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Öğrenci yurtları ile birlikte öğrenci apartı, öğrenci stüdyo dairesi ve öğrenci pansiyonlarına ilişkin de önemli düzenlemelerin yer aldığı yeni yönetmeliğe göre, daha önce belediyelerden alınan iş yeri açma ve çalışma ruhsatları artık kurum açma izni ile birlikte Bakanlık tarafından verilecektir.

Barınma hizmeti veren yerler, yönetmelik kapsamında gerçek ve tüzel kişilerin yanı sıra üniversiteler gibi kamu tüzel kişilikleri tarafından da açılabilir. Kurum açma izni almasına rağmen 6 ay içinde öğrenci kaydı yapmayan kurumların izinleri iptal edilecektir. Kurumlara ülke, millet, kıta, yabancı kurum ve kuruluş adları içeren, kurumun amacına veya düzeyine uygun olmayan ve Türkçe haricinde başka bir dilde kurum adı verilemeyecektir.

Yönetmelikle öğrenci barınma hizmeti vermek isteyen kişilerde aranacak nitelikler de belirlenmiştir. Buna göre lisans mezunu olmayan kişiler, barınma faaliyetinde bulunamayacak, bu kurumlarda müdür veya müdür yardımcısı olamayacaktır. Kurum müdürü olmak için ayrıca düzenlenecek eğitimlerden geçerek başarılı olma ve öğrenci barınma hizmetleri yönetici sertifikası alma şartı da aranacaktır.

Yönetmelikte yer alan kurucu, kurucu temsilcisi, müdür, müdür yardımcıları ve görevlendirilecek tüm personelde devlet memuru olmak için aranan belli suçlardan mahkûm edilmemiş olmanın yanı sıra terör örgütlerine veya millî güvenliğe karşı faaliyette bulunan yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya irtibatı olmama şartı da aranacaktır.

Öte yandan yönetmeliğe bağlı olarak 06/06/2017 tarihli ve 8376133 sayılı Makam Oluru ile Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumlarının Standartları İle Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönerge yürürlüğe konulmuştur. Düzenleme ile ruhsatsız öğrenci barındıran yerlerin kontrol altına alınması amacıyla özel öğrenci yurdu, özel öğrenci pansiyonu, özel öğrenci apartları ve özel öğrenci stüdyo daireleri adları ile kurum tanımlanmaları yapılarak standartları oluşturulmuştur.

Özel öğrenci barınma hizmetlerini ilgilendiren diğer yasal düzenlemelerden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- ❑ 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- ❑ 19 Aralık 2007 tarihli ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik
- ❑ 19 Ağustos 2014 tarih ve 2014/16 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi

- Hijyen Eğitimi Yönetmeliği (Resmî Gazete Tarihi: 05.07.2013 ve Sayısı: 28698)
- Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik (Resmî Gazete Tarihi: 26.09.2008 ve Sayısı: 27009)
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

4.2. Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Genel Veriler

Türkiye genelinde özel öğrenci barınma hizmeti veren toplam 4.495 kurum ve bu kurumlarda toplam 182.683 öğrenci barınmaktadır.

Tablo 1: Türkiye Geneli Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Veren Kurum İle Kurumlarda Barınan Öğrenci Sayıları (*)

| Öğretim Türü/ Kurum Türü | Kurum Sayısı | Barınan Kız Öğrenci Sayısı | Barınan Erkek Öğrenci Sayısı | Barınan Toplam Öğrenci Sayısı |
|-------------------------------|--------------|----------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Ortaokul (Yurt) | 552 | 2765 | 943 | 3.708 |
| Ortaöğretim (Toplamı) | 1.741 | 11.245 | 21.933 | 33.178 |
| Yurt | 1.720 | 11.177 | 55.422 | 66.599 |
| Pansiyon | 21 | 68 | 259 | 327 |
| Yükseköğretim (Toplam) | 2.202 | 90.375 | 55.422 | 145.797 |
| Yurt | 1.936 | 83.861 | 53.400 | 137.261 |
| Pansiyon | 178 | 4.695 | 1.469 | 6.164 |
| Apart | 85 | 1.750 | 553 | 2.303 |
| Stüdyo Daire | 3 | 69 | 0 | 69 |

(*) Veriler, 12 Aralık 2019 tarihine aittir.

Türkiye genelinde 552'si ortaokul, 1720'si ortaöğretim kurumları olmak üzere toplam 2.272 adet yurt ve 21 adet pansiyon bulunmaktadır. Ayrıca 1.936 adet yükseköğretim yurdu, 85 adet apart, 178 adet pansiyon ve 3 adet stüdyo daire olmak üzere toplam 2.202 adet yükseköğretim öğrencilerine barınma hizmeti veren kurum bulunmaktadır.

Örnekleme olarak seçilen illerde özel barınma hizmeti veren ortaokul ve ortaöğretim kurumları ile ilgili veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2: İller Bazında Kurum Kapasiteleri ve Öğrenci Sayıları İle Kurumların Doluluk Oranları (*)

| İl / Kurum Seviyesi / Kurum Türü | Toplam Kız Öğrenci Kontenjanı | Barınan Kız Öğrenci Sayısı | Kız Öğrenci Doluluk Oranı % | Toplam Erkek Öğrenci Kontenjanı | Barınan Erkek Öğrenci Sayısı | Erkek Öğrenci Doluluk Oranı % | Toplam Doluluk Oranı % |
|----------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-----------------------------|---------------------------------|------------------------------|-------------------------------|------------------------|
| Ankara | 1923 | 785 | 40,82 | 5310 | 2111 | 39,76 | 40,04 |
| Antalya | 3726 | 2154 | 57,81 | 7581 | 4108 | 54,19 | 55,38 |
| Bursa | 1079 | 509 | 47,17 | 2627 | 1058 | 40,27 | 42,28 |
| İstanbul | 3586 | 1999 | 55,74 | 11135 | 4931 | 44,28 | 47,08 |
| İzmir | 1085 | 197 | 18,16 | 2674 | 848 | 31,71 | 27,8 |
| Konya | 3830 | 1142 | 29,82 | 5555 | 1836 | 33,05 | 31,73 |
| Mersin | 1243 | 463 | 37,25 | 3079 | 886 | 28,78 | 31,21 |
| Sakarya | 749 | 230 | 30,71 | 2123 | 459 | 21,62 | 23,99 |
| Sivas | 351 | 51 | 14,53 | 1419 | 182 | 12,83 | 13,16 |
| Genel Toplam | 17572 | 7530 | 42,85 | 41503 | 16419 | 39,56 | 40,54 |

(*) Veriler, 13 Mart 2019 tarihine aittir.

İller bazında özel barınma hizmeti veren ortaokul ve ortaöğretim kurumları doluluk oranı en yüksek il Antalya'dır. (%55). Bu ili sırasıyla İstanbul (%47) ve Bursa (% 42) takip etmektedir. Doluluk oranı en düşük il Sivas'tır (%13). Bu ili sırasıyla Sakarya (%24) ve İzmir (%28) takip etmektedir. Verilere göre, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında barınma hizmeti veren kurumların kapasitelerinin altında kullanıldığı görülmektedir.

5. TESPİT, DEĞERLENDİRME ve BULGULAR

Danışmanlık faaliyeti kapsamında, Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri süreciyle ilgili rastgele örneklem yöntemiyle Ankara, Antalya, Bursa, İstanbul, İzmir, Konya, Mersin, Samsun, Sivas ve Şanlıurfa illerinde seçilen özel barınma hizmeti veren kurumlar ile ilgili uygulanan kontrol formu, öğrenci anketi ve yönetici anket ve değerlendirme sorularından elde edilen veriler analiz edilmiş ve tespit ve değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

5.1. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Veren Kurumlarla İlgili Gözlem ve Değerlendirmeler

Özel öğrenci barınma hizmetleriyle ilgili yapılan son yasal düzenlemeler de dikkate alınarak, ortaokul, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumları öğrencilerine barınma hizmetlerini sunmak amacıyla açılan ve işletilen öğrenci yurtları ve öğrenci pansiyonları ile ön çalışma kapsamında elde edilen bilgiler, yapılan çalışmalar ve mevzuatta yer alan hükümler değerlendirilerek özel barınma hizmeti veren kurumlarla ilgili kontrol formu oluşturmuştur. Kontrol formu aşağıda yer alan dokuz ana başlıkta toplanmıştır (EK-3):

- Yangın sistemi yönetimi,
- Yangın tehlikesi yönetimi ve elektrik tesisatı
- Acil durum yönetimi,
- Gıda güvenliği yönetimi,
- Isı odası ve kazan dairesi,
- Jeneratör odası,
- Pansiyon / yatakhane ve ortak kullanım alanları
- Genel fiziki şartların yönetimi,
- Yönetim hizmetleri,

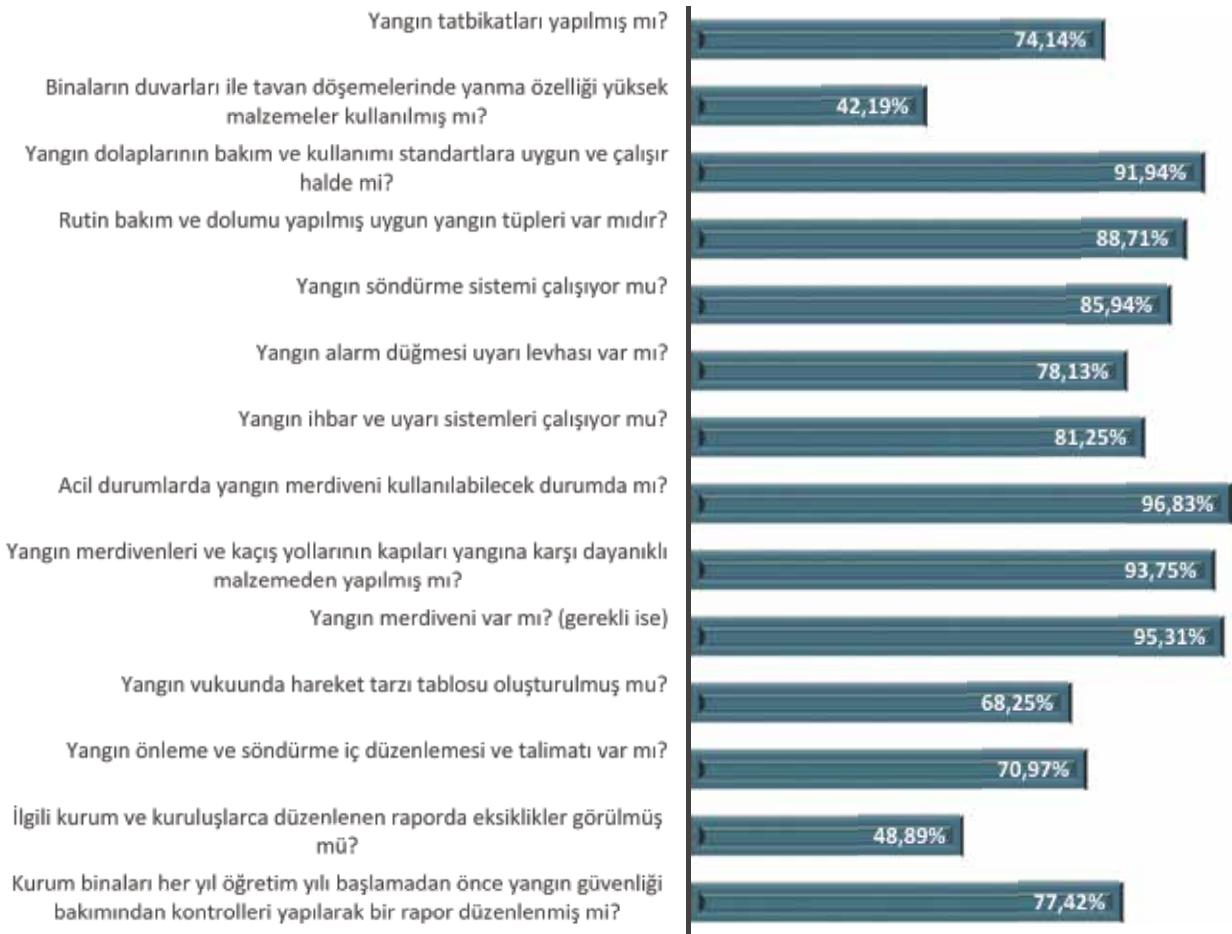
Yukarıda belirlenen dokuz ana başlık altında yer alan alt sorularda "varlık" - "yokluk" ya da eksiklik konularında yapılan açıklamalar dikkate alınarak her ana başlık altındaki soruların yüzdeleri grafiklere yansıtılmıştır.

5.1.1. Yangın Sistemi Yönetimi

BULGU 1. Özel barınma hizmeti veren kurumların bazılarında yangın sistemi yönetimi ile ilgili eksiklikler bulunmaktadır.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik (*) |
| Mevcut Durum | Yangın sistemi yönetimi ile ilgili kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 4: Yangın Sistemi Yönetimi



(Not: Grafikler üzerindeki yüzdeler "evet" i göstermektedir. Geri kalan kısım ise "hayır" olarak okunmalıdır. Örneğin, Yangın tatbikatı yapılmış mı? sorusuna %74,14 evet (yapılmış), % 25,86 hayır (yapılmamış) olarak okunmalıdır.)

4- Bulgunun önem düzeyi

Kritik: Faaliyetin yürütülmesini veya istenilen çıktı, ürün ya da hizmetin sunulmasını engelleyecek tüm bulgular bu grupta değerlendirilir. Risk ve etkileri değerlendirildiğinde, can kayıplarına veya bedensel bütünlüğe zarar vermesi ya da kurumun faaliyetlerini durdurması veya büyük mali kayıplara neden olacak bulgulardır.

Yüksek: Faaliyetin yürütülmesinde uzun süreli gecikmelere ve ciddi sorunlara neden olabilecek bulgular bu grupta değerlendirilir. Risk ve etkileri değerlendirildiğinde, kurum faaliyetlerini sekteye uğratabacak veya kurumun önemli mali kayıplarla karşılaşmasına neden olacak bulgulardır.

Orta: Faaliyetin çıktılarının kalitesini etkileyen, yürütülmesinde gecikmelere ve sorunlara neden olabilecek bulgular bu grupta değerlendirilir.

Düşük: Faaliyetin genel işleyişini etkilemeyen ancak daha iyi bir hizmet sunulmasını sağlamaya yönelik bulgular bu grupta değerlendirilir.

Grafik 4'e göre, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genelde kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeler kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca kurum binalarının her yıl öğretim yılı başlamadan önce ilgili kurum ve kuruluşlarca yangın güvenliği bakımından kontrollerinin yapıldığı ve ilgili kurum ve kuruluşlarca düzenlenen raporda eksiklikler görüldüğü tespit edilmiştir.

Kurumlarda ağırlıklı olarak yangın merdivenleri ve kaçış yollarının kapılarının yangına karşı dayanıklı malzemedan yapılması, acil durumlarda yangın merdiveninin kullanılabilir durumda olması, yangın dolaplarının bakım ve kullanımının standartlara uygun ve çalışır halde bulunması olumlu yön olarak görülmüştür.

Kurumlarda yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak aşağıdaki hususlara rastlanmıştır:

- Örneklem olarak seçilen bir yurt binası öğretim yılı başlamadan önce ilgili kurumlarca yangın güvenliği bakımından kontrol edilmemiştir. Bir yurttan ise kısmen eksiklik görülmüştür (Çatı katlarındaki duman detektörleri çalışmıyor. Alarm sistemi çalışmıyor).
- Bir yurttan yangın merdiveni bulunmamaktadır (Mahmut Sami Ramazanoğlu Ortaöğretim Kız Öğrenci Yurdu – Konya / 317 öğrenci kalıyor). Bir yurttan acil durumlarda yangın merdiveninin kullanımı kısmen engellenmiş ve bazı acil çıkış kapıları önünde malzemeler bulunmaktadır. Bir yurttan ise acil çıkış yolları uygun değildir (Acil yolları odalardan ve WC'lerden geçiyor). Başka bir yurttan ise yangın merdiveni olduğu halde bazı kat kapıları kapalıdır.
- Yangın ihbar ve uyarı sistemi ile yangın söndürme sistemi çalışmayan kurumlar bulunmaktadır.
- Bazı kurumlarda yangın tüplerinden bazılarının basıncı düşük, bazılarının kontrol tarihleri geçmiş bazıları ise boşalmış durumdadır.
- Birkaç kurumda yangın dolaplarının bakıma ihtiyacı bulunuyor. Bazı yangın dolaplarında ise sadece bağlantısı yapılmamış hortum bulunuyor.

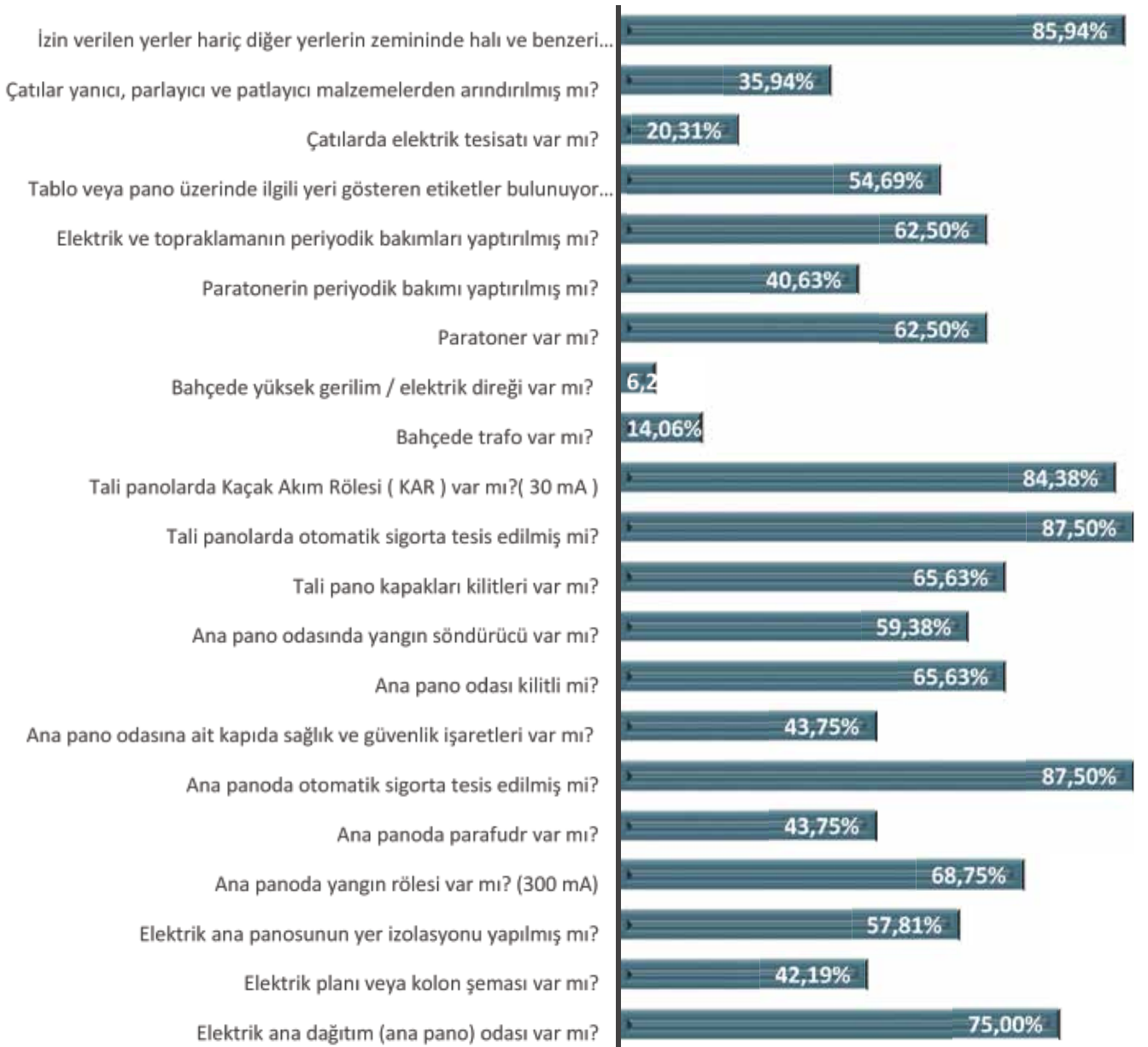
ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeler kullanılmasında, Yönetmelik hükümlerine uygun davranılması gerekmektedir. Yurdun büyüklüğüne, konaklayan öğrenci sayısına, kullanılan eşyaların fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve yurttan bulunabilecek azami kişi sayısına göre, yurttan etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile yangın algılama (dedektörleri) ve alarm sistemleri bulundurulmalıdır. Yangın söndürme ekipmanları her zaman kullanıma hazır bulundurulularak, bu ekipmanların mevzuatın öngördüğü periyotlarda bakımı ve kontrolü yapılmalıdır. Yurtların bağımsız kaçış, çıkış ve merdivenler ile yangınla ilgili bütün özel düzenlemelerin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olması esastır.

5.1.2. Yangın Tehlikesi Yönetimi ve Elektrik Tesisatı

BULGU 2. Özel barınma hizmeti veren kurumların bazılarında yangına sebep olabilecek malzemeler kullanıldığı ve elektrik tesisatı ile ilgili eksiklikler olduğu görülmüştür.

| | |
|-----------------------------|--|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Yangın tehlikesi yönetimi ve elektrik tesisatı ile ilgili kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 5: Yangın Tehlikesi Yönetimi ve Elektrik Tesisatı



Grafik 5'e göre, özel barınma hizmeti veren kurumların çoğunda elektrik planı veya kolon şemasında eksiklikler olduğu, elektrik ana panosunun yer izolasyonunun bulunmadığı, ana panoda parafudr olmadığı, ana pano odasına ait kapıda sağlık ve güvenlik işaretleri bulunmadığı, kurumların mescit/ibadethane, kütüphane ve dinlenme odaları dışında kalan bölümlerinin zemininde halı ve benzeri kaplama malzemeleri kullanıldığı görülmektedir. Kurum ziyaretleri sırasında kurumların birçoğunda yer döşemesi olarak halı bulunduğu ve halı kullanılmasına izin verilen yerlerde halının kapladığı alan bakımından bir standardının bulunmadığı ve bu konuda belirsizlik olduğu gözlenmiştir. Öte yandan kurumların çoğunda tali panolarda otomatik sigorta tesis edilmiş olması ve tali panolarda kaçak akım rölesi (KAR) bulunması olumlu bulunmuştur.

Kurumlarda yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak aşağıdaki hususlara rastlanmıştır:

- ❑ Birkaç kurumda elektrik planı ve kolon şeması ile ana pano rölesi bulunmamaktadır.
- ❑ Bazı kurumlarda acil toplanma alanları belirlenmemiş ve tabela konulmamıştır.
- ❑ Çatıdan elektrik kabloları geçen, çatı katında doğalgaz ısıtma sistemi bulunan, çatı katı depo olarak kullanılan kurumlar bulunmaktadır.
- ❑ Birçok kurumda yerler halı, parke ve bazılarında laminant gibi yanıcı malzemeler kullanılmıştır. Hatta bazı yurtlarda mutfak, banyo girişi, tuvalet girişi, koridorlar halı ile kaplıdır.
- ❑ Elektrikli cihazlarla ısınma sağlayan yurt bulunmaktadır. (Özel Sevder Ortöğretim Erkek Öğrenci Yurdu – Ş. Urfa).

ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurumların elektrik tesisatı, yangın veya patlama tehlikesi oluşturmayacak şekilde projelendirilip tesis edilmelidir. Öğrencilerin doğrudan veya dolaylı teması sonucu oluşabilecek kaza riskine karşı koruyucu önlemler alınmalı ve ilgili yönetmelikler kapsamında gerekli sağlık ve güvenlik işaretleri tesis edilmeli veya eksiklikler giderilmelidir. Ana pano ve tali elektrik panolarında kaçak akım rölesi (KAR) tesis edilmemiş olan yurtlarda eksiklikler giderilmelidir. Kurumların mescit/ibadethane, kütüphane ve dinlenme odaları dışında kalan bölümlerinin zemininde halı ve benzeri yanıcı malzeme kullanılmamalıdır. Yönetmelik gereği halı kullanılmasına izin verilen yerlerde halının kapladığı alan bakımından bir standart belirlenerek yazı ile kurumlara duyurulmalıdır.

5.1.3. Acil Durum Yönetimi

BULGU 3. Acil bir durumda öğrencilerin derhal ve güvenli bir şekilde özel barınma hizmeti veren kurumu terk etmesini engelleyecek durumlar bulunmaktadır.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Acil durum yönetimi ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 6: Acil Durum Yönetimi



Grafik 6'ya göre, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak acil durum tahliye planlarında ve acil durum (yangın, deprem vb) tatbikatlarının (uygulaması) yapılmasında eksiklikler olduğu görülmektedir. Öte yandan çoğu kurumda acil durum aydınlatması ile mevzuata uygun ve kullanıma hazır acil çıkış kapı ve yolları bulunması ve acil çıkış kapılarının mevzuata uygun olması olumlu karşılanmıştır.

Kurumlarda yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak aşağıdaki hususlara rastlanmıştır:

- Bazı kurumlarda yangın ve deprem tatbikatı yapılmamıştır.
- Birkaç kurumda acil durum yönlendirme işaretleri yeterli değildir ve eksiklikler bulunmaktadır. Ayrıca bazı yurtlarda acil durumlarda kullanılmak üzere gerekli tıbbi malzeme bulunmamaktadır.
- E-barınma sistemine girişte sıkıntılar yaşandığı ve e-barınma modülü kurum güvenlik kontrol listesinin çalışmadığı ifade edilmiştir.

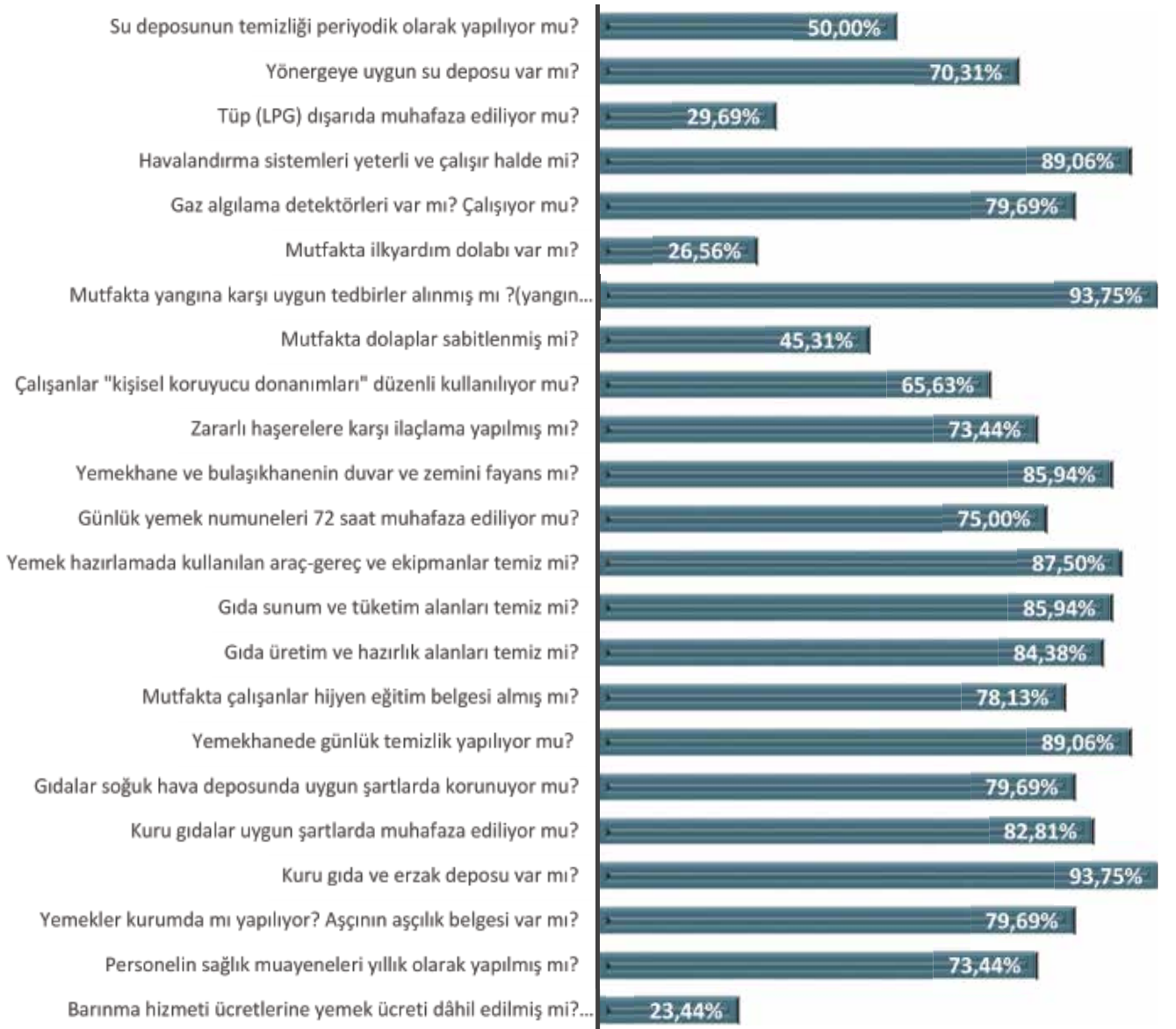
ÖNERİ: Herhangi bir tehlike durumunda, bütün öğrencilerin derhal ve güvenli bir şekilde özel barınma hizmeti veren kurumu terk edebilmesi için acil durum tahliye planları doğrultusunda acil durum (yangın, deprem vb) tatbikatları (uygulaması) yapılmalıdır. Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmamalıdır. Acil durum yönlendirme işaretlerinde eksiklik bulunan kurumlardaki eksikliklerin giderilmesi sağlanmalıdır.

5.1.4. Gıda Güvenliği Yönetimi

BULGU 4. Gıda güvenliği yönetimi ile ilgili genel olarak önemli bir sorunla karşılaşılmamış, bazı kurumlarda eksiklikler görülmüştür.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Gıda güvenliği yönetimi ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 7: Gıda Güvenliği Yönetimi



Grafik 7'ye, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak gıda güvenliği ile ilgili konularda önemli bir sorunla karşılaşılmadığı görülmektedir. Grafikte tüplerin (LPG) dışarıda muhafaza edilmediği şeklinde görülmesi, birçok kurumda doğalgaz kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Kurumlarda yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak aşağıdaki hususlara rastlanmıştır:

- İki kurumda aşçının, aşçılık belgesi bulunmamaktadır.
- Kuru gıda deposu, soğuk hava deposu ve yemekhane sağlık ve hijyen kurallarına uygun olmayan kurumlar mevcuttur.
- Birkaç kurumda son kullanma tarihi geçmiş gıdalara rastlanılmıştır.
- Birkaç kurumda günlük yemek numuneleri 48 saat muhafaza edilmektedir. İki kurumda da yemek numunesine rastlanmamıştır.
- Su deposu polyester veya betondan olan kurumlar bulunmaktadır.

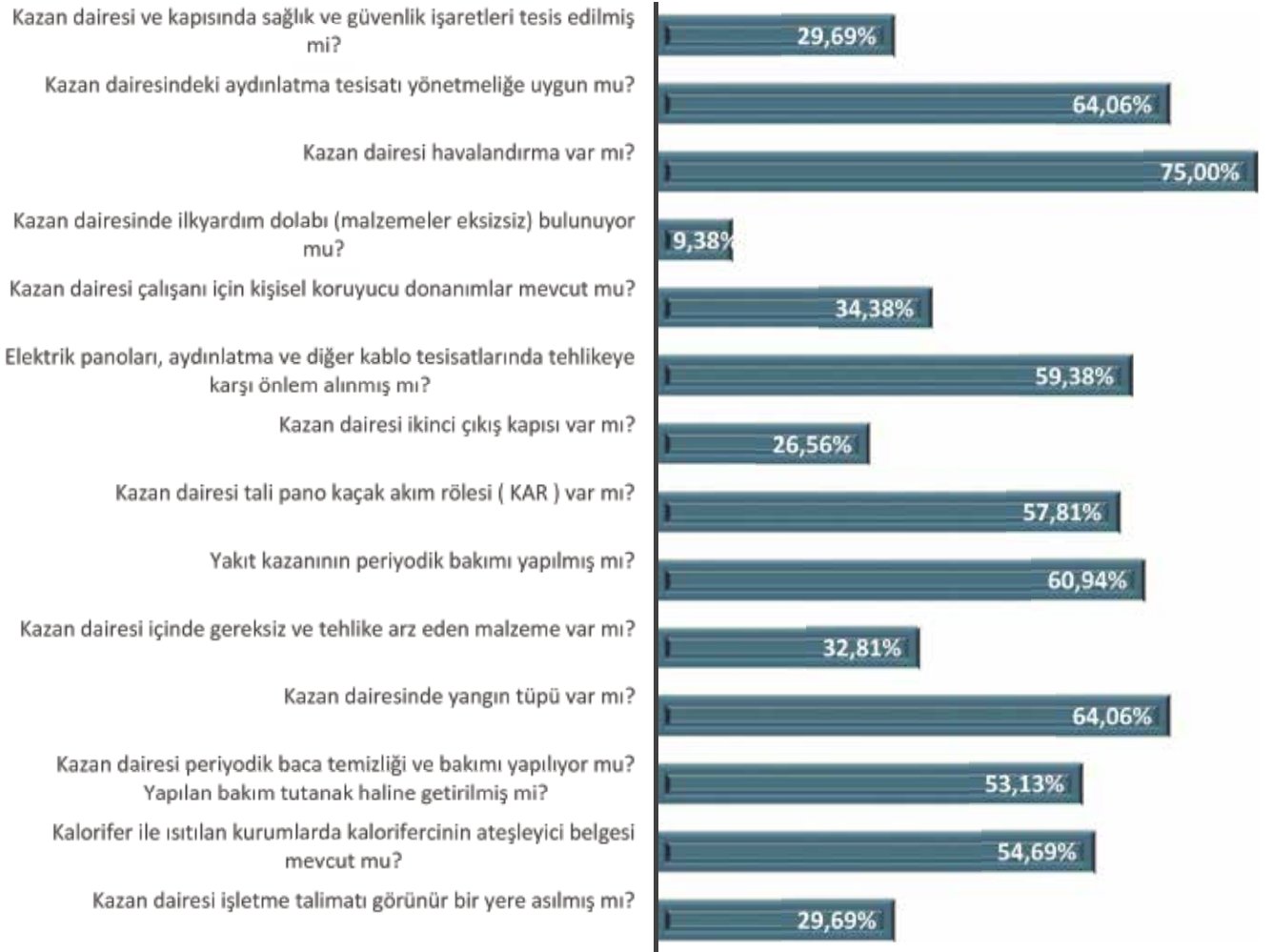
ÖNERİ: Aşçılık belgesi olmayan ve aşçılık yapan kişilerin bir an önce aşçılık belgesi almaları sağlanmalı ya da aşçılık belgesi bulunan kişiler istihdam edilmelidir. Kuru gıda deposu, soğuk hava deposu ve yemekhane sağlık ve hijyen bakımından uygun koşullara getirilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca günlük yemek numuneleri mevzuata uygun şekilde 72 saat muhafaza edilmesi temin edilmelidir. Yönergeye uygun su deposu tesis ettirilmelidir.

5.1.5. Isı Odası / Kazan Dairesi

BULGU 5. Isı odası / kazan dairesi ile ilgili bazı kurumlarda eksiklikler görülmüştür.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Yüksek |
| Mevcut Durum | Isı odası / kazan dairesi ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 8: Isı Odası ve Kazan Dairesi



Grafik 8'de, özel barınma hizmeti veren kurumlardaki ısı odası / kazan dairesi ile ilgili eksiklikler genelde, kazan dairesinde ilkyardım dolabının bulunmaması ya da ilkyardım dolabında malzemelerin eksik olması; kazan dairesi ve kapısında sağlık ve güvenlik işaretlerinin olmaması; kazan dairesi işletme talimatının görünür şekilde bir yere asılmamış olması şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak; kazan dairesinde yangın tüpü olmayan veya olduğu halde çalışmayan, kazan dairesi havalandırması çok yetersiz olan ya da ısı ve kazan dairesindeki eksikleri çok fazla olan kurumlara rastlanmıştır.

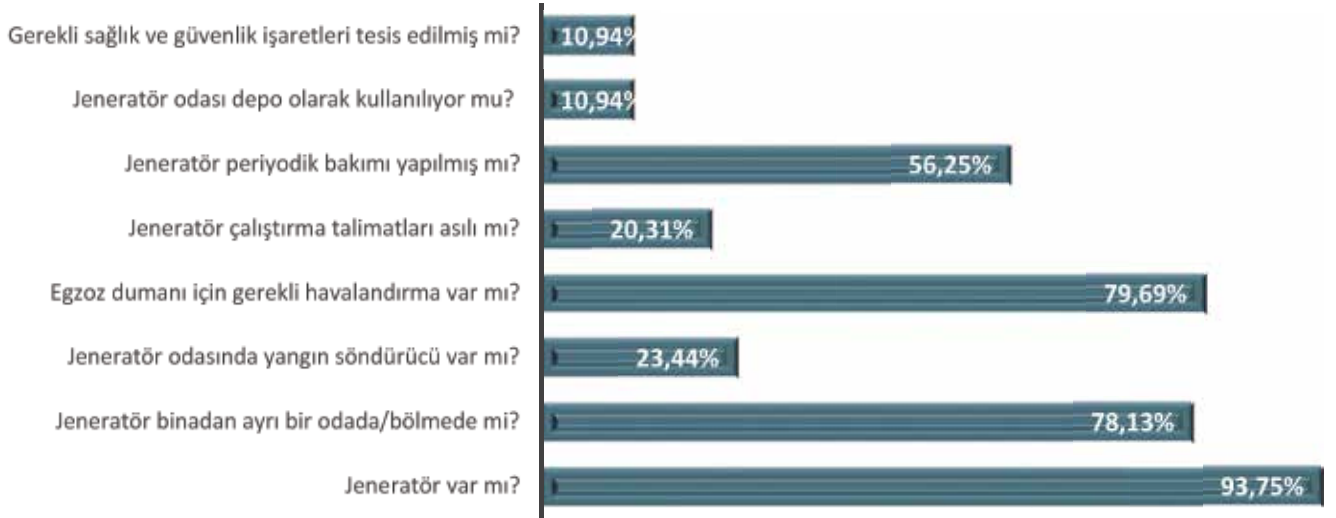
ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurumlardaki ısı odası / kazan dairesindeki güvenlik işaretleri ile işletme talimatının görünür şekilde bir yere asılması, yangın tüpü olmayan veya olduğu halde çalışmayan kurumlardaki eksikliklerin giderilmesi sağlanmalıdır.

5.1.6. Jeneratör Odası

BULGU 6. Bazı kurumların Jeneratör odasında genelde prosedüre bağlı eksiklikler bulunmaktadır.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Orta |
| Mevcut Durum | Jeneratör odası ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 9: Jeneratör Odası



Grafik 9'da, özel barınma hizmeti veren kurumlardaki jeneratör odası ile ilgili eksiklikler genelde, jeneratör odasında yangın söndürücü bulunmaması, jeneratör çalıştırma talimatlarının asılı olmaması ve jeneratör odasında sağlık ve güvenlik işaretleri bulunmaması şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak; jeneratör odasında yakıt bidonları, LPG tüpü gibi gereksiz ve tehlike arz edebilecek malzemeler olan kurumlara rastlanmıştır.

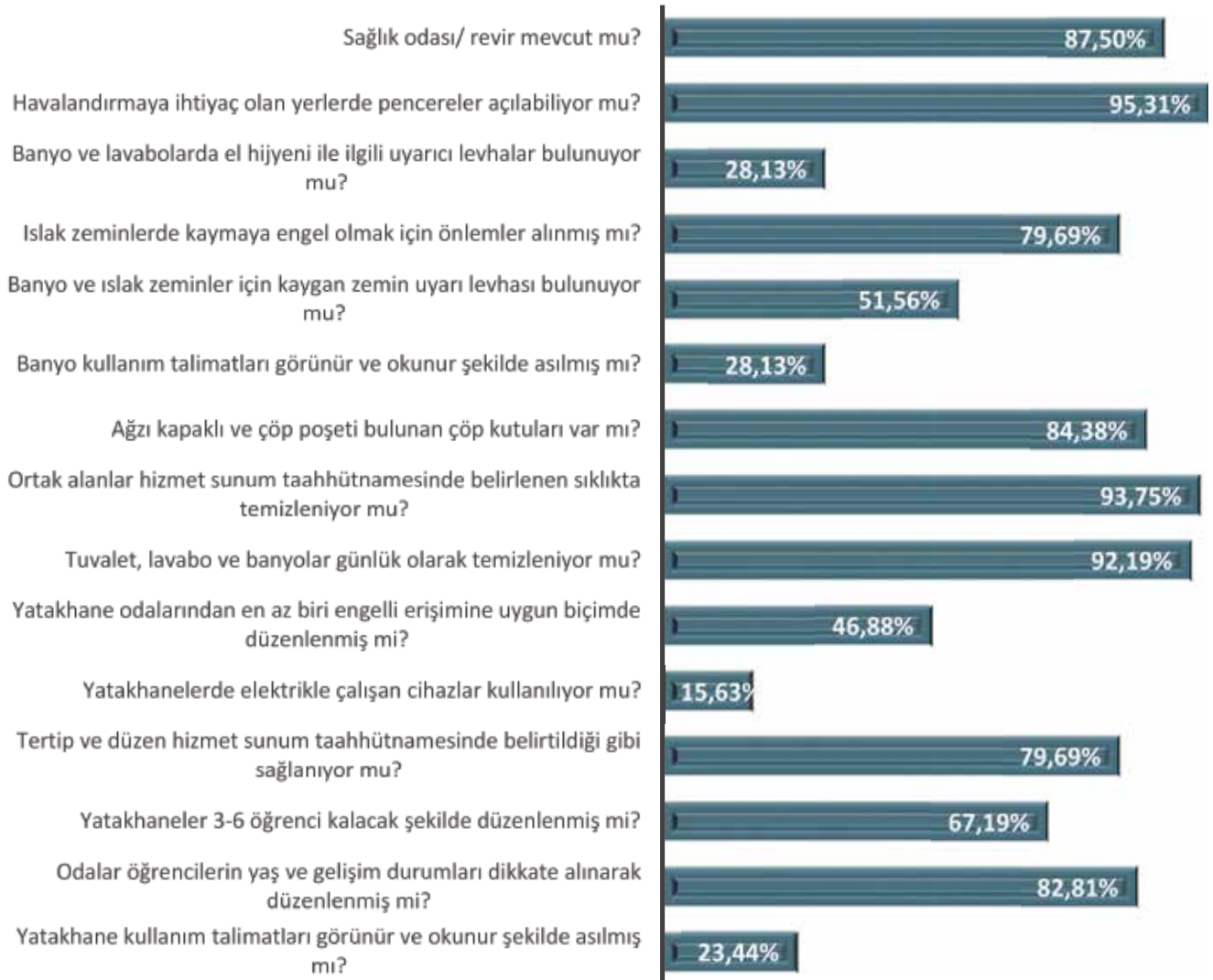
ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurumlardaki jeneratör odalarına yangın söndürücü konulması, jeneratör çalıştırma talimatlarının asılı olması ve sağlık ve güvenlik işaretleri konulması sağlanmalıdır. Ayrıca jeneratör odasında yakıt bidonları, LPG tüpü gibi gereksiz ve tehlike arz edebilecek malzemelerin bulundurulmamasına özen gösterilmelidir.

5.1.7. Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları

BULGU 7. Pansiyon / yatakhane, sağlık odası / revir ve ortak kullanım alanları ile ilgili eksiklikler bulunmaktadır.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Yüksek |
| Mevcut Durum | Pansiyon / yatakhane ve ortak kullanım alanları ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 10: Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları



Grafik 10'da, özel barınma hizmeti veren kurumlardaki yatakhane ve ortak kullanım alanları ile ilgili eksikliklerin genelde kullanım talimatının görünür ve okunur şekilde asılmamış olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Öte yandan yatakhanelerin çoğunlukla 3-6 kişi kalacak şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Hal böyle iken Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Yönetmelikte yer alan "yatakhanelerin en az bir veya üç en çok altı öğrenci,..." kalacağı yönündeki hükmünün yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak, bazı kurumlarda revir / sağlık odasının standart şartları sağlamadığı, bazılarında sedye, yatak veya ilkyardım dolabı bulunmadığı, birkaç yurttaki temizlik elemanı bulunmadığı, yatakhanelerin temiz olmadığı ve bir yurttaki yatakhane de ütü olduğu müşahede edilmiştir.

Ayrıca Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde bulunan Mahmut Sade Erkek Öğrenci Yurdu yöneticisi, maddi imkânsızlıkları nedeniyle yeterli temizlik elemanı çalıştıramadıklarını, İŞKUR üzerinden personel görevlendirilmesi konusunda yardım beklediklerini ifade etmektedir.

ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurumlardaki yatakhane ve ortak kullanım alanları ile ilgili kullanım talimatının görünür ve okunur şekilde asılma sağlanmalıdır. Öte yandan yangın çıkarma tehlikesi bulunan elektrikli cihazların yatakhanelerde kullanılmamasına ve revir / sağlık odasının standart şartları sağlanmasına gereken özen gösterilmelidir.

5.1.8. Pansiyon / Yatakhane ve Ortak Kullanım Alanları

BULGU 8. Onaya bağlanmadan yerleşim planında değişiklikler yapılmış, pencerelerde öğrencilerin emniyet ve güvenliği açısından gerekli önlemler alınmamış, dolap vb. gibi hareketli nesnelere sabitlenmemiş kurumlar bulunmaktadır.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Genel fiziki şartların yönetimi ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 11: Genel Fiziki Şartların Yönetimi



Grafik 11’de, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak fiziki şartların yönetimi ile ilgili pencerelerde öğrencilerin emniyet ve güvenliği açısından alınan önlemlerin eksik olduğu, dolap vb. gibi hareketli nesnelerin sabitlenmediği ve kurumlarda yerleşim planında yapılan değişikliklerin onaya bağlanmadığı görülmektedir.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak, merdiven arası boşluklarda gerekli önlemleri almayan, bahçede tehlike arz eden yapılar için önlem alınmayan, kurumun giriş-çıkış güvenliği bakımından tehlike oluşturan, üç aydan az (1 ay, 45 gün gibi) kamera kaydını saklama özelliğine sahip görüntüleme sistemi bulunan kurumlara rastlanmıştır.

ÖNERİ: Onaya bağlanmadan yapılan yerleşim planındaki değişikliklerle ilgili gerekli işlemler yapılmalıdır. Özel barınma hizmeti veren kurumlarda pencerelerde öğrencilerin emniyet ve güvenliği açısından gerekli önlemlerin alınması, dolap vb. gibi hareketli nesnelerin sabitlenmesi, bahçede tehlike arz eden (önlem alınmamış) yapılarla ilgili önlem alınması, yurt binalarında giriş kapıları ve binanın tüm dış cephelerini görüntüleyen, yeterli çözünürlükte ve en az üç aylık kamera kaydını saklama özelliği bulunan sistemin kurdurulması sağlanmalıdır.

5.1.9. Yönetim Hizmetleri -1

BULGU 9. Mevcutlara geçiş hükümleri uygulanmakla birlikte müdür, müdür yardımcısı, belletici, rehber öğretmen, sağlık personeli ve diğer personelin özellikle eğitim şartları yeni yönetmelik hükmüne uyum sağlamamaktadır.

| | |
|-----------------------------|--|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Yüksek |
| Mevcut Durum | Yönetim hizmetleri ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 12: Yönetim Hizmetleri -1



Grafik 12’de, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak kurum müdür yardımcısının öğrenim durumlarının yeni yönetmelik hükümlerine uyum sağlamadığı (*mevcutlara ilişkin geçiş hükmü dikkate alınmamıştır*), ortaokul ve imam-hatip ortaokulu öğrencilerine yönelik hizmet veren kurumlarda en az bir rehber öğretmen görevlendirmesinin henüz yapılmadığı görülmektedir.

Kurumlarda kayıtlı öğrenci sayısı 150’den fazla olan 5 kurum ziyaret edilmiş bu kurumlardan sadece birinde hemşire veya hemşire yardımcısı ya da acil tıp teknisyeni veya teknikerinin görevlendirilmiş olduğu diğer kurumlarda sağlık personelinin görevlendirilmediği tespit edilmiştir. Öte yandan kurumda görevli müdürlerden, %67’sinin öğrenci barınma hizmetleri yönetici sertifikasına sahip olduğu, %33’ünün ise henüz bu sertifikaya sahip olmadığı görülmüştür.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak, onayı alınmamış personel çalıştırılan, geçiş hükümleri bulunmakla birlikte mevcut durumda kurucu ve kurucu temsilcisi ön lisans mezunu olan ve kontenjanı 150’yi geçtiği halde müdür yardımcısı görevlendirilmeyen kurumlara rastlanmıştır.

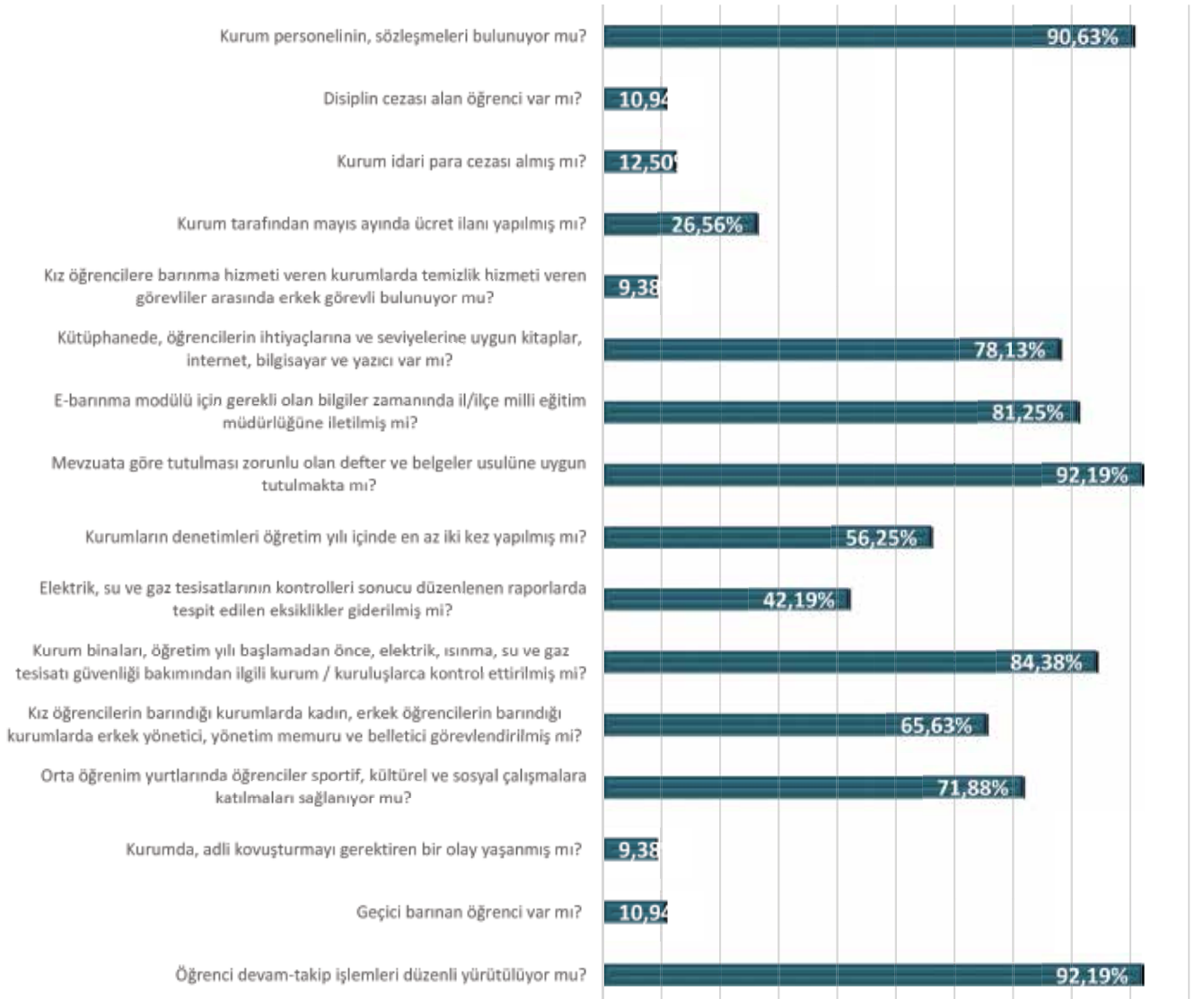
ÖNERİ: Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, müdür, müdür yardımcısı, belletici, rehber öğretmen sağlık personeli ve diğer personeller ile ilgili hükümlerin uygulanması süreci kontrol ve takip edilmelidir.

5.1.10. Yönetim Hizmetleri -2

BULGU 10. Elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği bakımından ilgili kurumlarca tespit edilen eksiklikleri gidermeyen özel barınma hizmeti veren kurumlar bulunmaktadır. Ayrıca mevcutlara geçiş hükmü uygulanmakla birlikte kız öğrencilerin barındığı kurumlarda kadın, erkek öğrencilerin barındığı kurumlarda erkek yönetici, yönetim memuru, belletici ve temizlik hizmeti veren görevlilerin görevlendirilmesi kuralına uyum sağlayamamış kurumlar mevcuttur.

| | |
|-----------------------------|--|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Yönetim hizmetleri ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 13: Yönetim Hizmetleri -2



Grafik 13'te, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak elektrik, su ve gaz tesisatlarının kontrolleri sonucunda düzenlenen raporda tespit edilen eksikliklerin giderilmesinde sorunlar yaşandığı görülmektedir.

Yerinde yapılan gözlem sonucunda münferit olarak, onayı alınmamış personel çalıştırılan, geçiş hükümleri bulunmakla birlikte kız öğrenci yurdunda erkek müdür olan (12 kurumda), kız öğrenci yurdunda müdür, müdür yardımcısı, belletici ve yönetim memurunun tamamı erkek olan (Samsun, İzmir), kız öğrenci yurdunda sadece yönetim memuru erkek olan (Mersin ve Sivas) ve kız öğrenci yurdunda müdür yardımcısı ve bir belletici erkek olan (Konya), ortaöğretim yurdunda geçici barınan üniversite öğrencisi bulunan (Mersin, Sivas), liseyi bitirmiş üniversiteye hazırlanan öğrenciler olan ve temizlik görevlisi bulunmayan kurumlara rastlanmıştır.

ÖNERİ: Kurum binaları, her yıl öğretim yılı başlamadan önce, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında ilgili kurum veya kuruluşlara kurum yönetiminde kontrol ettirilmeli ve ilgili kurum ve kuruluşlarca düzenlenen raporlarda tespit edilen eksiklikler giderilmelidir. Geçici barınan öğrencilerin Yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak (kendi okul seviyesi) barınma hizmetinden faydalanmaları gereklidir. Kız öğrencilerin barındığı kurumlarda kadın, erkek öğrencilerin barındığı kurumlarda erkek yönetici, yönetim memuru, belletici ve temizlik hizmeti veren görevlilerin görevlendirilmesi gerekmektedir.

5.1.11. Asansör

BULGU 11. Özel barınma hizmeti veren kurumların birçoğunda asansörlerin periyodik bakımları yaptırılmamış, güvenlik bandı, sağlık ve güvenlik işaretleri tesis edilmemiştir.

| | |
|-----------------------------|---|
| Bulgunun Önem Düzeyi | Kritik |
| Mevcut Durum | Asansör ile ilgili aşağıdaki kontrol faaliyetleri test edilmiş ve çıkan sonuçlar grafikte gösterilmiştir. |

Grafik 14: Asansör



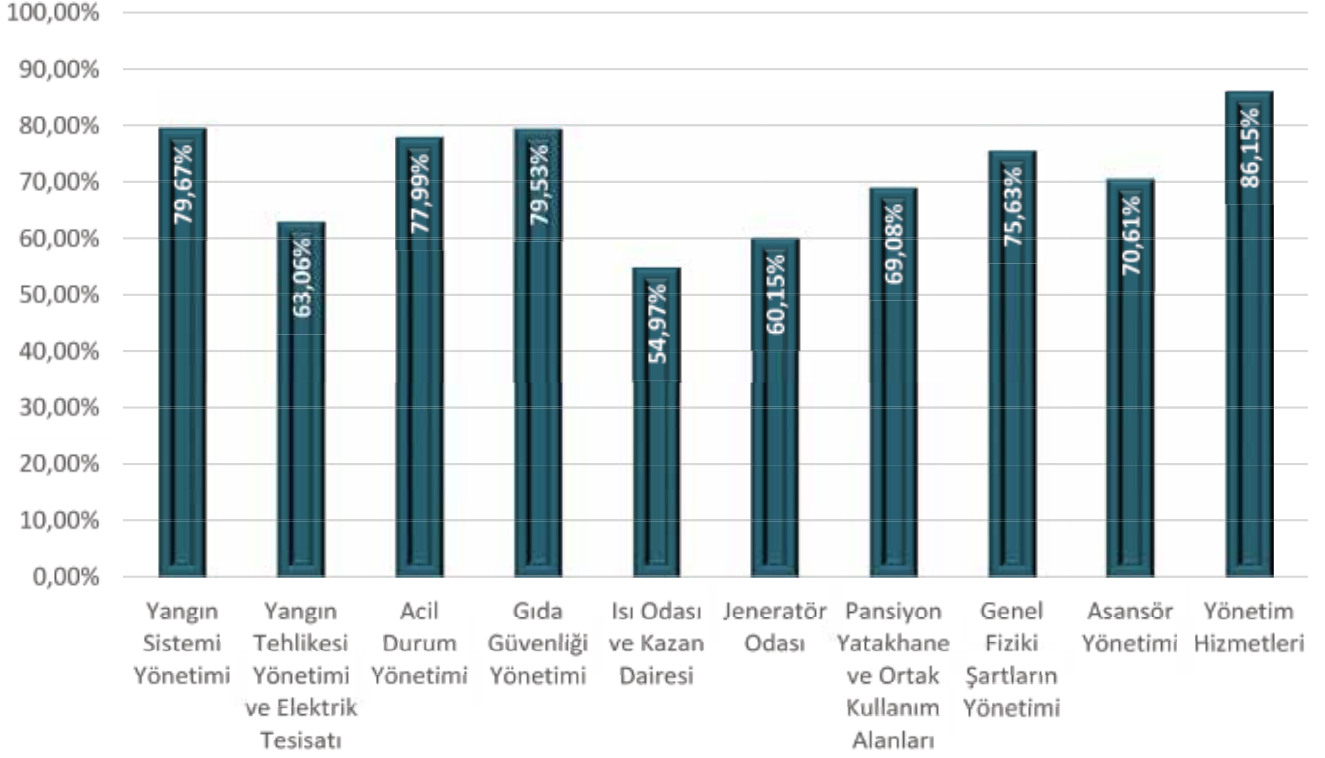
Grafik 14'te, özel barınma hizmeti veren kurumlarda genel olarak kurumların %71'inde asansör bulunduğu, ancak asansörlerin periyodik bakımları, güvenlik bandı, sağlık ve güvenlik işaretlerinin tesis edilmesi konusunda eksiklikler yaşandığı görülmektedir.

ÖNERİ: Özel barınma hizmeti veren kurumlarda asansörlerin periyodik bakımlarının yaptırılması, güvenlik bandı, sağlık ve güvenlik işaretlerinin tesis edilmesi konusunda gerekli uyarılar yapılmalıdır.

5.1.12. Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlarla İlgili Genel Görünüm

Kontrol faaliyetleri ile ilgili genel olarak ortaya çıkan sonuçlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 15: Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri İle İlgili Genel Görünüm



Grafik 15'te, özel barınma hizmeti veren kurumların genel olarak yangın sistemi yönetimi, acil durum yönetimi, gıda güvenliği yönetimi, genel fiziki şartların yönetimi ve yönetim hizmetlerinde iyi durumda oldukları görülmektedir. Yangın tehlikesi yönetimi ve elektrik tesisatı, ısı odası ve kazan dairesi, jeneratör odası, pansiyon / yatakhane ve ortak kullanım alanları konusunda geliştirilmesi gereken yönler bulunmaktadır.

5.2. Özel Barınma Hizmetlerine İlişkin Öğrenci Memnuniyet Durumları

Ankara ilinde 3 yurt, İzmir ilinde 9 yurt ve 1 pansiyon ile Şanlıurfa ilinde 5 yurttta, öğrencilere yurt ve pansiyon hizmetlerinden memnuniyet düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanan anket soruları yönetilmiştir (EK-1, 4). Ankete 349 öğrenci katılmıştır. Anket sonuçlarının analizinden ulaşılan bulgulara aşağıdaki yer verilmiştir.

Mevcut durum:

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu;

- Yurda kayıt olduklarında yönetici ya da belletici tarafından kurum binasının tanıtıldığını,
- Ortak alanların (koridor, salon, kütüphane, merdiven vb) temizliğinin yeterli olduğunu,
- Yatakhanein yatak, dolap vb. fiziksel donanımların gereksinimlerini karşıladığını, yatakhanein ısınmasının ve temizliğinin yeterli olduğunu,
- Yurt odalarında aydınlatma düzeyinin yeterli olduğunu,
- Yatakhanein kalan öğrenci sayısının 6 öğrenciyi geçmediğini,
- Nevresim takımı ile lavabo ve tuvaletlerin temizliğinin yeterli olduğunu,
- İsteddiği zaman banyo yapma olanağının sağlandığını,
- Yemekhanenin, hijyenik koşullara uygun olduğunu,
- Kahvaltı ve yemeklerin çeşitliliği ve kalitesinin yeterli olduğunu,
- Ders çalışma ortamından (alan, ısı, ışık, fiziki koşulları, temizliği, sessizliği vb) genel olarak memnun olduklarını,
- Yurttta sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin yeterli sıklıkta yapıldığını ve düzenlenen sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri beğendiklerini,
- Kütüphanede, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve seviyelerine uygun kitaplar, internet, bilgisayar ve yazıcı bulunduğunu ve kütüphanede kablolu/kablosuz internet ve bilgisayar, yazıcı ve fotokopi hizmeti hizmet sunum taahhütnamesinde belirlendiği şekilde sunulduğunu,
- Genel olarak yurttta uymakta zorlandığı kuralların bulunmadığını,
- Yurttta kendini güvende hissettiğini,
- Yurt ve pansiyonda, doğal afetlere (deprem, yangın, sel, vb.) hazır olmalarını sağlayıcı bilgilendirmeler yapıldığı,
- Yurda kayıt olduklarında kendilerine acil durumlar için tahliye yolları ile toplanma yerlerinin gösterildiğini,

- ❑ Yurtta yeterli güvenlik önlemlerinin alındığını,
- ❑ Kurumun hizmet sunum taahhütnamesinde yer alan yükümlülüklerini yerine getirdiğini,
- ❑ Yurtta karşılaştıkları sorunların giderilmesinde belletici ve idarecilerin yardımcı olduklarını,
- ❑ Kız öğrencilerin barındığı kurumlarda kadın, erkek öğrencilerin barındığı kurumlarda erkek yönetici görevlendirilmesini yerinde buldukları,
- ❑ Herhangi bir sağlık sorunu yaşandığında gerekli hassasiyetin gösterildiğini,
- ❑ Yurda tanımadığı insanların gelip gitmediklerini,
- ❑ Yurtta kendi isteği ile kaldığını,
- ❑ Müdür, müdür yardımcısı ve yönetim memuru, belleticiler ile diğer personelin (temizlikçi, aşçı vb) her zaman güler yüzlü, nazik ve saygılı olduklarını,
- ❑ Kaldığı yurdu bir başkasına tavsiye edebileceğini,
- ❑ Yurdun sağladığı çamaşır yıkama hizmetlerinden memnun olduklarını,

düşünmektedirler. Anket sorularının analizinden öğrencilerin özel barınma hizmeti veren kurumların hizmetlerinden genel olarak memnun oldukları söylenebilir.

5.3. Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliğine İlişkin Yönetici Görüşleri

Ankara ilinde 10 yurt, İzmir ilinde 10 yurt ile Şanlıurfa ilinde 7 yurttta, yönetici/kuruculardan 24 Mart 1950 tarihli ve 5661 sayılı Yükseköğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanunda 2017 yılında yapılan düzenlemeler ile Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amacıyla anket soruları yanında yöneticilerin konu ile görüşlerini serbestçe ifade edebileceği bir açıklama kısmına yer verilmiştir. Kolay karşılaştırma yapılabilmesi için Eski Yönetmelik ile (Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliği) Yeni Yönetmelik (Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği) hükümleri karşılaştırmalı olarak sunulmuş ve yeni Yönetmelikte yer alan düzenlemelerin tasarım ve uygulama aşamasındaki etkilerini değerlendirmeleri istenmiştir (EK-2, 5). Ankete 27 yönetici / kurucu katılmıştır. Anket sonuçları ve yapılan açıklamaların analizinden ulaşılan bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

1. Eski Yönetmelik ile (Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliği) ortaöğretim ve yükseköğretim yurtları açılmakta iken; Yeni Yönetmelik (Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği) ile ortaokul, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik öğrenci yurdu, öğrenci pansiyonu, öğrenci apartları ve öğrenci stüdyo daireleri açılması olumlu yönde değerlendirilmiştir.
2. Eski Yönetmelik ile Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri kurum açmakta iken, Yeni Yönetmelik ile Öğrenci barınma hizmeti veren kurumları kamu tüzel kişilikleri ve kendi uyuğunda yükseköğrenim öğrencilerini barındırmak üzere yabancı uyruklu yatırımcıların da açabileceğine

ilişkin hüküm getirilmiş olması %34'ü tarafından olumlu yönde değerlendirilirken, % 32'si tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiş, %33'ü ise kararsız kalmıştır. Bir kurum yöneticisi, yabancılara yurt açma izni verilmesini, gençlerin kötü kimselerce kullanılmasına ve zararlı fikirlere kapılmalarına neden olabileceği ve milli güvenlik açısından sıkıntı doğurabileceğini ifade etmiştir.

3. Eski Yönetmelik ile Kurum bilgileri milli eğitim müdürlüklerince saklanmakta iken, Yeni Yönetmelik ile kurum bilgilerinin "e-Barınma modülü"ne girilmesi olumlu yönde değerlendirilmiştir. Bir kurum yöneticisi e-barınma modülünün öğrenci kaydı sırasında fotoğraf ekle bölümünde iyileştirme yapılması gerektiğini, lise mezunu öğrencilerin kaydı sırasında istenilen kurum kodunun, ilgili kurumlardan almakta sorunlar yaşandığını ifade etmiştir.
4. Eski Yönetmelik ile Kurum açma izinleri Milli Eğitim Bakanlığınca, iş yeri açma ve çalışma ruhsatları belediyeler tarafından düzenlenmekte iken, Yeni Yönetmelik ile Kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatının da Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenmesi olumlu yönde değerlendirilmiştir.
5. Eski Yönetmelikte olmadığı halde Yeni Yönetmelikle, "Öğrencilere barınma hizmeti veren kurumların binaları ile akaryakıt istasyonları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin üretildiği veya depolandığı yerler arasında kuş uçuşu en az yüz metre mesafe bulunması zorunluluğu getirilmesi" olumlu yönde değerlendirilmiştir. Ancak bir kurum yöneticisi, akaryakıt istasyonlarına yakın binalarda yaşayanlar da bulunduğunu, bu mantıkla akaryakıt istasyonu çevresine hiç imar izni verilmemesi gerektiğini ifade etmiştir.
6. Eski Yönetmelik ile yurt açacak kurucu ve kurucu temsilcilerinde eğitim şartı aranmaz iken, Yeni Yönetmelik ile kurucu ve kurucu temsilcilerinde lisans mezunu olma şartı aranması, % 55'i tarafından olumlu, %41'i tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş ve %4'ü ise kararsız kalmıştır. Kurum yöneticilerinden bazıları lisans eğitiminin kuruculuk için çok faydası olmayacağını ifade etmişlerdir.
7. Eski Yönetmelikte kurucu, kurucu temsilcisi ve personelde Kanunda sayılan suçlardan hükümlü bulunmadığına dair adli sicil beyanı istenirken, Yeni Yönetmelik ile kurucular ve kurucu temsilcileri ile tüzel kişi kurucuların yönetim organlarının üyelerinden kanunda sayılan suçlara ek olarak, terör örgütlerine ya da Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti ya da iltisakı yahut bunlarla irtibatı olmaması şartı aranması olumlu yönde değerlendirilmiştir.
8. Eski Yönetmelikte yurt adı verilmesi kurucu isteğine bırakılmış iken, Yeni Yönetmelik ile özel barınma hizmeti sunacak kurumlar, ad verme hükümlerine göre isim alacak; kurumlara ülke, millet, kıta, yabancı kurum ve kuruluş adları dışında kurumun amacına ve düzeyine uygun Türkçe ad verilecek olması olumlu olarak değerlendirilmiştir.
9. Eski Yönetmelikte kurum kontenjanı, alt sınır olmadan yurt açılacak binaya göre verilirken, Yeni Yönetmelik ile özel barınma hizmeti sunacak kurumların asgari kurum kontenjanlarının belirlenmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir. (Öğrenci yurdu en az 40 öğrenci; öğrenci pansiyonu en az 30 öğrenci; öğrenci apartları en az 10 öğrenci; öğrenci stüdyo daireleri en az 10 öğrenci kontenjanı ile açılabilir.) Bazı kurum yöneticileri, kurum açılacak

bina şartlara uygun olduktan sonra alt sınır kontenjanının konulmasının gerek olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca bir kurum yöneticisi de apart ve stüdyo dairelerdeki kontenjan sınırlandırmasının uygulanabilir olduğunu düşünmediğini ifade etmiştir.

10. Eski Yönetmelikte kurum binası ve bahçesinde baz istasyonu olmama şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikle kurum binaları ve bahçelerinde baz istasyonları bulunamaz hükmü getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ancak bazı kurum yöneticileri cep telefonlarının baz istasyonlarından daha tehlikeli olduğunu ve hükmün hayatın gerçekleriyle örtüşmediğini ifade etmişlerdir.
11. Eski Yönetmelikte özel ortaöğretim yurtlarında geçici barınma hükümlerine göre ihtiyaç olması ve açık kapasite bulunması hâllerinde, ders yılı ile sınırlı olmak üzere, yükseköğretim yurtlarında ortaöğrenim öğrencileri, ortaöğretim yurtlarında ise yükseköğrenim öğrencileri veya ilköğretim 6 ncı, 7 nci ve 8 inci sınıf öğrencileri barındırılabilirken, Yeni Yönetmelikle ortaokul öğrencileri ancak kendi seviyelerindeki yurtlarda barınabilirler. Bu yurtlarda ortaokul öğrencileri dışındaki öğrenciler barınamaz hükmü getirilmesi %55'i tarafından olumlu olarak, %37'si tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiştir. Bazı kurum yöneticileri, yaş seviyeleri birbirine yakın olan öğrencilerin aynı yurtta kalabilmesi gerektiğini, ilköğretim ve yükseköğretim bir arada olması hariç diğer şekillerde bir arada kalabilmenin uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Bir kurum yöneticisi ise önceki yönetmelikte zaten ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencisinin giriş ve çıkışları, katları vs her şeyi farklı olduğunu, eğer öğrencilerin bir araya gelmesi istenmiyorsa zaten gelmediklerini, bu hükmün ülke kaynaklarının zayi edilmesi demek olduğunu, üstelik her yerde ortaöğretim yurdu bulunmasının mümkün olmadığını bu durumun da öğrencileri sıkıntıya sokabileceğini ifade etmiştir.
12. Eski Yönetmeliğe göre, müdür yardımcısı için yükseköğretim mezunu olma şartı aranır iken, Yeni Yönetmelikle müdür yardımcısı için lisans mezunu olma şartı getirilmesi %55'i tarafından olumlu olarak, %33'ü tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiştir. Bazı kurum yöneticileri müdür yardımcılığı için ön lisans mezunu olma şartının yeterli olduğunu düşünmektedirler.
13. Eski Yönetmeliğe göre, müdür için yükseköğretim mezunu olmak şartı aranır iken, Yeni Yönetmelikle müdür için lisans mezunu olma şartı getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ancak bazı kurum yöneticileri müdür için lisans mezunu olma şartını olumsuz olarak düşünmektedirler.
14. Eski Yönetmeliğe göre, yönetim memurluğu için en az ortaöğretim kurumlarından mezun olmak şartı aranırken, Yeni Yönetmelikle yükseköğrenim mezunu olma şartı aranması getirilmesi %52'si tarafından olumlu olarak, %44'ü tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiştir.
15. Eski Yönetmeliğe göre, yatakhanelerde yatak sayısı şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikle en az 1 veya 3 en fazla 6 yatak olabileceği şartı getirilmesi %41'i tarafından olumlu olarak, %55'i tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Yönetmelikte yer alan "yatakhanelerin en az bir veya üç en çok altı öğrenci,..." kalacağı yönündeki hükmün yürütmesinin durdurulmasına karar vermiş olsa da bazı kurum yöneticileri en ideal oda tipinin 2 kişilik odalar olduğu, yatakhane şartları uygun olduğu zaman yatak sayısının önemli olmadığını, eski binalarda bu şarta uymanın zor olduğunu,

yeni yapılacak binaların buna göre tasarlanmasının faydalı olacağını, odada kalacak öğrenci sayısının metre küp ve verimliliğe bağlı olmasının daha uygun olacağını, böyle bir düzenlemenin kazanılmış hakların elden alınması anlamına geleceğini ifade etmişlerdir.

16. Eski Yönetmeliğe göre, kurum binalarındaki yangın güvenliği, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında kontrol şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikte kurum binaları, her yıl öğretim yılı başlamadan önce yangın güvenliği, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında itfaiye, üniversitelerin ilgili bölümleri, mühendis odaları veya diğer ilgili kurum veya kuruluşlara kurum yönetimince kontrol ettirilme şartı getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ancak bir kurum yöneticisi her yıl belirtilen konular açısından kurumların güvenli olup olmadığının kontrol edilmesinin mümkün olmadığını, standartların sürekli yenilendiğini, yenilenen standartlara göre dönüşüm yapılmasının hemen hemen imkânsız olduğunu ifade etmiştir.
17. Eski Yönetmelikte kurum binalarında ahşap giydirme kullanılamaz şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikte, kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeler kullanılamaz hükmü getirilmiş olması %52'si tarafından olumlu, %44'ü tarafından olumsuz yönde değerlendirilmiştir. Ayrıca bir kurum yöneticisi yangın güvenlik önlemleri alındıktan sonra problem olacağını düşünmediğini, tehlike arz ediyorsa bu malzemelerin kullanımının her hangi bir apartmanda da kullanılmaması gerektiğini ifade etmiştir.
18. Eski Yönetmelikte yangın çıkış kapısında şartlar aranmazken, Yeni Yönetmelikte yangın merdivenleri ve kaçış yollarının kapıları yangına karşı dayanıklı malzemeden yapılacağı ve acil çıkış kapılarının dışarıdan açılmayan ancak içeriden kilitlenemeyen veya yangın ikazıyla otomatik olarak açılacak şekilde yapılırlar hükümleri getirilmiş olması olumlu olarak değerlendirilmiştir.
19. Eski Yönetmelikte kurum binasında yangın ikazı ve otomatik söndürme sistemi şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikte kurum binalarında yangın ikaz amacıyla duman ve ısıya duyarlı, gaz kaçaqlarını algılayan sensörler, alarm sistemi ile kurum kontenjanının yüzden fazla olması halinde otomatik söndürme sisteminin bulunması şartı getirilmesi %59'u tarafından olumlu, %33'ü tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bazı kurum yöneticileri Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan binalarda yönetmelik hükmünün uygulanabileceğini, duman sersörleri ve alarm sisteminin çok faydalı ve kurulması basit sistemler olduğunu ama otomatik söndürme sisteminin her işletmenin altından kalkabileceği bir şey olmadığını ifade etmişlerdir.
20. Eski Yönetmelikte, kurumlarda görevlendirilecek personelde cinsiyet şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikte, kurumlarda görevlendirilecek olan personelin kurumda barınan öğrencinin cinsiyetine göre belirlenmesi şartı getirilmesi %52'si tarafından olumlu, %18'i tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 30'u ise kararsız kalmıştır.
21. Eski Yönetmelikte, kurumda acil durum tatbikatı şartı aranmazken, Yeni Yönetmeliğe göre, kuruma kaydolan her öğrenciye kurum yönetimi veya belletici tarafından kurum binası tanıtılır, acil durumlar için tahliye yolları ile toplanma yerleri gösterilir. Kurumlarda, kurum personelinin ve öğrencilerin katıldığı acil durum tahliye uygulaması her yıl öğretim yılının başladığı ilk hafta ile ikinci yarının ilk haftası içinde olmak üzere yılda iki kez yapılır ve

tutanakla kayıt altına alınır hükmü getirilmiş olması olumlu olarak değerlendirilmiştir.

22. Eski Yönetmeliğe göre, kurumda rehber öğretmen görevlendirilmesi şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikte ortaokul öğrencilerine barınma hizmeti veren kurumlarda rehber öğretmen görevlendirilmesi şartı getirilmesi %41'i tarafından olumlu, %41'i tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 18'i ise kararsız kalmıştır. Bazı kurum yöneticileri rehber öğretmen ihtiyacının okullarda karşılandığını ifade etmişlerdir.
23. Eski Yönetmelikte, kurum binalarının kullanılması ile ilgili boşluğun giderilmesi için, Yeni Yönetmelikle kurum binaları, kuruluşlarına esas olan öğrenci barınma hizmetleri dışında başka bir amaçla kullanılamaz. Ancak kurumların sosyal ve kültürel faaliyetler için düzenlenmiş alanları, öğrencilerin barınma hizmetlerini aksatmayacak şekilde, kâr amaçlı olmayan sosyal ve kültürel faaliyetlerde il veya ilçe millî eğitim müdürlüğünün izni ile yaz aylarında kullanılabilir hükmü getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir.
24. Eski Yönetmelikte, kurumda sağlık personeli çalıştırılma şartı aranmazken, Yeni Yönetmelikle kurum kontenjanı 150 ve üzeri olan kurumlarda hemşire veya hemşire yardımcısı ya da acil tıp teknisyeni veya teknikeri görevlendirilmesi zorunluğu getirilmiş olması %41'i tarafından olumlu, %37'si tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 22'si ise kararsız kalmıştır. Bir kurum yönetici, artık sağlık hizmetlerinin eskisi gibi ulaşılamaz olmadığını, insanın hasta olduğunda hemşireye gitmediğini, doktora gittiğini, doktora gittikten sonra da hemşire bakımına muhtaç ise zaten hastanelik demek olduğunu ifade etmiştir.
25. Eski Yönetmeliğe göre kurulmuş mevcut kurumların durumunun açıklığa kavuşturulması için Yeni Yönetmelikte "binalarını 1/8/2019 tarihine kadar bu Yönetmelikte belirlenen şartlara uygun hale getirirler. Bu tarihe kadar binalarını uygun hale getirmeyen özel öğrenci yurtlarının kurum açma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları iptal edilir." yer alan hükmü %30'u tarafından olumlu, %52'si tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 18'i ise kararsız kalmıştır. Yönetmelikte yer alan hükmün Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiş olsa da kurum yöneticilerinden bazıları, yeni açılacak yurtlar için şartların aranması gerektiğini ve yasaların geriye doğru işletilmesinin uygun olacağını, yapılacak işlerin masraflı olacağını ve süre kısa olduğunu ve sürenin uzatılması gerektiğini ifade etmişlerdir.
26. Yeni yönetmelik ile "kurum hizmet sunum taahhütnamesi" getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmiştir.
27. Yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette bulunan kurumun tür veya seviye değişikliği, kontenjan artışı ya da nakli yapılmadığı sürece mevcut kurumlar için bir geçiş hükmü öngörülerek umuma açık yerlere 100 metre ve akaryakıt istasyonlarına kuş uçuşu en az yüz metre mesafe şartından istisna tutulması %59'u tarafından olumlu, %30'u tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 11'i ise kararsız kalmıştır. Bazı kurum yöneticileri kazanılmış hakların elden alınmaması gerektiğini ifade etmişlerdir.
28. Yeni yönetmelikte yer alan kuruculara ve personele ilişkin geçiş hükümleri %59'u tarafından olumlu, %37'si tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 4'ü ise kararsız kalmıştır. Bazı kurum yöneticileri sertifika kurslarının belirli dönemlerde açılması ve ilgili kurumların haberdar edilmesi gerektiğini ifade ederken bazıları, kazanılmış hakların elden alınmaması gerektiğini, bazıları da sertifika eğitiminin öylesine verilen bir eğitim olduğunu ve ciddiyet

olmadığını, konu içeriğinin yurt idareciliği için lüzumsuz şeylerle dolu olduğunu, hal böyle olunca da sertifikaya lüzum olmadığını ifade etmişlerdir.

29. Yeni yönetmelikte yer alan kurumlara ilişkin geçiş hükümleri %41'i tarafından olumlu, %30'u tarafından olumsuz olarak değerlendirilmiş, % 29'u ise kararsız kalmıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilere yönelik dernek ve vakıflar ile gerçek ve diğer tüzel kişilerce açılacak veya işletilecek yurt, pansiyon ve benzeri kurumların beklenen düzeyde kaliteli hizmet vermesi ve eğitim-öğretimden beklenen hedeflere ulaşması için en temel şartlardan biri güvenli bir barınma ortamının varlığıdır. Bu bakımdan gerek okulların verimliliği ve etkililiği, gerekse öğrencilerin başarısı ve gelişimi açısından güvenli ve düzenli bir öğrenme ve barınma ortamının oluşturulması temel koşullardan biri olarak görülmektedir.

Ankara, İzmir ve Şanlıurfa illerinde toplam 17 yurt ve 1 pansiyonda öğrencilere yurt ve pansiyon hizmetlerinden memnuniyet düzeylerini ölçmek amacıyla uygulanan anket sonuçlarının analizinden öğrencilerin özel barınma hizmeti veren kurumların hizmetlerinden genel olarak memnun oldukları söylenebilir.

Ankara, İzmir ve Şanlıurfa illerinde toplam 27 yurt yöneticisi, Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki tasarım ve uygulama aşamasındaki etkilerini genel olarak olumlu değerlendirmişlerdir. Bununla beraber kurumlar ile akaryakıt istasyonları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin üretildiği veya depolandığı yerler arasında kuş uçuşu en az yüz metre mesafe bulunması zorunluluğu getirilmesi, mevcut kurumlarda yapısal ve fiziki değişiklikler içeren yenilikler içeren düzenlemeler ile kurucu ve kurucu temsilcileri ile müdür, müdür yardımcısı, yönetim memurluğu için lisans mezunu olma şartı getirilmesi, rehber öğretmen görevlendirilme ve belli bir kontenjan üzerindeki kurumlara sağlık personeli görevlendirme şartı getirilmesini olumlu değerlendirmemişler ve kazanılmış hakların korunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu nedenle yapılacak yasal düzenlemelerin, mevcut ve yeni çıkarılacak mevzuatın muhtemel fayda ve maliyetleri ile olumlu ve olumsuz etkilerinin sistematik olarak incelenerek hazırlanması faydalı olacaktır.

Özel barınma hizmetleri veren kurumları ilgilendiren çok çeşitli yasal düzenlemeler yer aldığından dolayı, kurumlara rehberlik etmek amacıyla bilgilendirici el kitabı ya da bir rehber hazırlanması kurumlar için yol gösterici olacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan öğrencilere resmi ve özel barınma hizmeti veren kurumların yanı sıra, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, Yükseköğretim Kurumları, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Belediyeler vb. birçok kurum bünyesinde de öğrencilere barınma hizmeti verilmektedir. Bu bakımdan bu kurumlar arasında eş güdüm sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm barınma hizmetleri sunan kurumlar için ortak bir "Denetim Standardı" olmadığından kurumların farklı denetim kriterlerinde denetlenmesine ve denetim sonuçlarının farklı yaptırımların uygulanmasına neden olmaktadır.

Yönetmelikte, özel barınma hizmeti veren kurumlarda öğrencilerin can ve mal güvenliğine ilişkin belirlenen risklerin sınıflandırılarak yaptırımların çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Kurum denetimlerinde tespit edilen her eksiklik hakkında aynı idari yaptırım uygulanması ölçülülük ilkesine aykırıdır. Kurumlarda yangın, öğrenci sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksik olan hususlar ile örneğin

yazıŐma dosyalarının eksik tutulması aynı risk seviyesine sahip değildir.

Özel barınma hizmeti veren kurumlarla ilgili belirlenen denetim standartlarına göre, illerde yaşanan eksikliklerin giderilebilmesi için rehberlik ve denetim süreci eksiksiz olarak işletilmelidir.

Öncelikle tüm kamu görevlileri ve öğrenciler olmak üzere toplumun tüm kesimlerine verilecek, yangın önleme ve söndürme ile diğer sivil savunma tedbirlerine ilişkin eğitimlerde standart ve güncel bir eğitim programının uygulanması, afet, yangın vb. kriz durumları öncesi ve sonrasına ilişkin tedbirlerin etkin uygulanmasına da katkıda bulunacaktır.

7. EKLER

| Sıra No | Belgenin Konusu ve Türü | Sayfa Sayısı |
|--|--|--------------|
| 1 | Özel barınma hizmetlerine ilişkin öğrenci memnuniyet durumlarına ilişkin grafikler | 4 |
| 2 | Özel öğrenci barınma hizmetleri yönetmeliğinin özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki etkilerin belirlenmesine ilişkin grafikler | 4 |
| 3 | Özel öğrenci barınma hizmetleri kontrol formu | 12 |
| 4 | Özel öğrenci barınma hizmetleri öğrenci memnuniyet anketi | 2 |
| 5 | Özel öğrenci barınma hizmetleri yönetmeliğinin özel barınma hizmeti sunan kurumlar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik anket form | 10 |
| Toplam | | 32 |
| <i>Rapora ekinde toplam 32 sayfa yer almaktadır.</i> | | |



MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İç Denetim Birimi Başkanlığı

Atatürk Bulvarı Merkez bina 9. Kat C Blok 06548 Bakanlıklar / ANKARA

Tel: +90 312 418 18 00 | Faks: +90 312 418 68 30

<http://icden.meb.gov.tr/>

icden@meb.gov.tr